

● Тошкентда Қирғизистон, Қозоғистон ва Ўзбекистон Бош вазирлари кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда Марказий Осиёдаги бу уч давлат иттифоқига кирувчи республикалар ўртасида ҳамкорликни янада фаоллаштириш масалалари кўриб чиқилди.

● Кеча республика прокуратурасида «Маҳалла», «Соғлом авлод учун» жамғармалари ва бошқа жамоатчилик ташкилотлари вакиллари иштирокида воёга етмаганлар ўртасида қонунбузарликларнинг олдини олиш масаласига бағишланган анжуман ўтказилди.

● Бугун Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси билан Миллий матбуот маркази «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги қонун лойиҳаси муҳокамасини ўтказди.

● Пойтахтнинг Киночилар уйида «Лайли ва Мажнун» фильмининг намойиш қилиш билан Ўзбекистонда Ҳиндустоннинг ёш кинематографчилари суратга олган фильмлар фестивали бошланди. У 1998 йилнинг 21 январига қадар давом этади.

ЖАХОНДА

● Нью-Йоркда ўз ишини давом эттираётган Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеясининг 52-сессиясида «Марказий Осиёда ядро қуролидан холи ҳудуд яратиш» резолюцияси қабул қилинди. Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов БМТ Бош ассамблеясининг 48-сессиясида биринчи бўлиб ушбу қонини илгари сурган эди. 1997 йилнинг февралда эса бу тақлиф Марказий Осиё беш давлати раҳбарлари томонидан ақдид қўллаб-қувватланган эди.

● Парламентлараро алоқалар доирасида Ўзбекистон Олий Мажлисининг раиси Эркин Халилов раҳбарлигидаги парламент делегацияси Россия Федерал Мажлиси Федерация Кенгаши тақлифига мувофиқ икки кунлик расмий ташриф билан Москвада бўлди. Ўзбекистон парламенти делегацияси Россия бош вазир Виктор Черномырдин, Россия юқори ва қуйи палаталари раҳбарлари билан учрашди, икки давлат ўртасидаги парламент алоқаларини янада кенгайтириш юзасидан музокаралар ўтказилди.

● Эртага Оқмолада Ҳамдустлик давлатлари раҳбарлари иштирокида Қозоғистон пойтахтида Олмаотадан шу шаҳарга қўчиришга бағишланган тантаналар бўлиб ўтади. Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбаев ҳали яна бирмунча муддат Оқмолада ҳам, Олмаотда ҳам ишларини маълум қилди.

● Тейхонда 55 мамлакат давлат ва ҳукумат раҳбарлари, БМТ Бош қотиби Кофи Аннан иштирокида Ислам конференцияси ташкилотининг навбатдаги олий даражадаги учрашуви ўтказилди. Кеча ўз ишини якунлаган бу анжуманда мусулмон дунёсидаги аҳвол тўғрисида Тейхон декларацияси, ҳалқаро террорчиликни қатъий қораловчи ҳужжат қабул қилинди, қўн тартибига қиритилган юздан ортқи масала кўриб чиқилди.

● Россия Президенти Борис Ельциннинг шамолаб, бетоб бўлиб қолганлиги сабабли Белоруссия Президенти Александр Лукашенконинг 18 декабрь куни Москвага бу икки давлат ўртасидаги иттифок олий кенгашида иштирок этиш учун ташрифи кечиктирилди.

● Тожикистонда ҳукумат билан муҳолифотчилар ўртасидаги миллий тотувлик аҳдлашуви қўнча қирганлиги муносабати билан Россия Тожикистоннинг Афғонистон билан чегараларидаги ўз қўшинларини икки минг чегарачига қамайтириш тўғрисида қарор қабул қилди.

● Ҳиндустон Президенти Нараян мамлакат парламентини тарқатиб юбориб, келгуси йил февраль-март ойларида мундтадидан илгари парламент сайловлари ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди. Маълумки, Ҳиндустон миллий конгресси собиқ Бош вазир Ражив Гандига суиқасдда қолицион ҳукумат тарқибига кирувчи ДМК партиясининг алоқадорлиги тўғрисидаги маълумотлар эълон қилинган, ушбу ҳукуматни қўллаб-қувватлашдан воз кечганлиги сабабли мамлакатда сиёсий танглик тўғрисидаги янги парламент сайлови ўтказиш зарурати тўғрисида.

● Туркия парламенти Массуд Йилмазининг янги ҳукуматига ишонч билдирди.

● Халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, Осиё тараққиёт банки ва қатор давлатлар томонидан Жаҳоний Қорейга 60 миллиард доллардан кўпроқ микдорда ёрдам кўрсатилишига қарор қилинганга қарамастан бу давлатдаги молиявий танглик давом этмоқда. Ҳукумат яна 14 та тижорат банкни бекитишга мажбур бўлди.

● Жаҳон молия бозорида юз берган танглик тўғрисида Россия фонд биржаларида акциялар қиймати шу йилнинг октябрь ойи охиридан бери 35 миллиард долларга оронлашди. Аҳоли қўллаб-қувватлаш мақсадида акцияларини сотиб, доллар харид қилмоқда.

● Россияда кетма-кет авиация ҳалокатлари рўй бермоқда. Иркутскда 67 кишининг ҳаётига зомин бўлган АН-124 ҳарбий-транспорт самолёти ҳалокатидан сўнғ кеча Нарьян-Мар аэропортида АН-2 самолётининг вертолёт билан тўқнашиб кетиши натижасида 8 киши ҳалок бўлди. 60 ёшли пенсионер Геннадий Тодиков сохта қурилма билан Магадан — Москва йўналишида парвоз қилаётган Ил-62М самолётининг портлашиб юбориши таҳдиди билан маъмурлардан 10 миллион доллар пул талаб этди. Аммо у Москвада қўлга олинди.

СПОРТ

«ЖАСОРАТ—ПРОДА—ГАПАБА» СПАРТАКАДАСИ

«Тошкент авиация ишлаб чиқариш биразамаси» давлат ҳиссасдорлик жамиятининг «Олимпик» спорт залида «Жасорат-Ирода-Гапаба» деб номланган республика ноғиронларнинг 2-спартакадаси бошланди. Ўзбекистон Касаб уюшмалари федерацияси кенгаши, республика Ижтимоий-таъминот вазирлиги, Ўзбекистон Давлат жимнастик тарбия ва спорт қўмитаси, «Камолот» жамғармалари томонидан Инсон манфаатлари йилга бағишланган ташкил этилган ноғиронлар спартакадасининг финал мусобақаларида республикамизнинг иштирокидаги чарм тўп мусобақари вилоятлардан ташриф буюрган ноғиронлар терма жамоалари иштирок этмоқда.

Шахмат, шашка, мини-футбол, дартс, стол тенниси, армрестлинг каби мусобақаларда 300 га яқин энг қучли ноғирон спортчилар орасидан гоғиблар аниқланади. Беллашулар шунингдек, 1-Тошкент Давлат тиббиёт институти, кўзи оғирилар, қар ва соқовлар спорт саройларида ҳам ўтказилмоқда.

Ишқибозларда аяниқса, Фаргона, Самарқанд, Тошкентнинг «Байналмилал» ва «Матонат» ноғиронлар футбол жамоалари, шунингдек, 105 ва 130-маҳсус мактаб-интернатларида республикамизнинг иштирокидаги чарм тўп мусобақари вилоятлардан ташриф буюрган ноғиронлар терма жамоалари иштирок этмоқда.

Дилшод ИСМОИЛОВ.

Тошкент шаҳар ҳокимлигида

ЎЗБЕКИСТОН ҚИЗИЛ ЯРИМ ОЙ ЖАМИЯТИ ТОШКЕНТ ШАҲАР ҚЎМИТАСИ ЖАМҒАРМАСИГА ХАЙРИЯ ЙИГИШ ОЙЛИГИНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

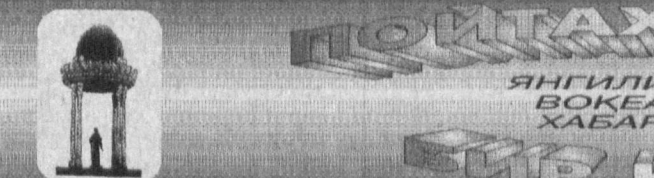
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1992 йил 28 майдаги Фармони, Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 5 октябрдаги 458-сонли «Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти тўғрисида»ги қарорига асосан ҳамда Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар қўмитасини ташкилий жиҳатдан мустақамлаш, жамиятнинг бошланғич ташкилотлари фаолиятини ривожлантириш, аҳоли ўртасида халқаро жамият сифатида обрўсини янада ошириш, унинг молиявий аҳолини мустақамлаш мақсадида Тошкент шаҳар ҳокими Қозим Тўлаганов 1997 йил 10 декабрдан 1998 йил 10 январгача Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар қўмитасининг жамғармасига хайрия йиғиш ойлиги ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ушбу қарорга биноан тадбирлар режаси ва штаб таркиби тасдиқланди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 5 октябрдаги 458-сонли «Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти тўғрисида»ги қарорининг 11-бўлим 2-бандига мувофиқ 1998 йил 1-чорак мобайнида Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар қўмитасига, туман қўмиталарига хизмат хоналари ажратиш ва захира билан таъминлаш ҳамда ажратилган бинони жамият тасарруфига ўтказиб бериш масаласини ҳал этиш юқланди ва Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар қўмитасининг ҳисобига маблағ тўлаш ойлигини юқори савияда ташкил этиб, хайрия концептлари, тадбирлари, аукционлар ўтказиш, «Инсонпарварлик ёрдами» чипталари лотереясини ташкил этиш режа-лаштирилди.

Ўтган кун Тошкент шаҳар ҳокимлигида Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар қўмитаси жамғармасига хайрия йиғиш ойлигини ўтказиш юзасидан мажлис бўлиб ўтди.

Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг раиси Фарида Абдурахимова олиб борган ушбу мажлисда 1997 йил 10 декабрдан 1998 йил 10 январгача Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар қўмитасининг жамғармасига хайрия йиғиш ойлигини шахримизнинг барча туманларида уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан аниқ фикр-мулоҳазалар билдирилди.



МАҲАЛЛА НИЗОМИ МУҲОКАМАСИ

Тошкент шаҳар ҳокимлигида шаҳар маҳалла оқсоқоллари маслаҳат кенгашининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Уни маслаҳат кенгаши раисининг ўринбосари Неймат Ҳасанов очиб, 1997 йилда кенгаш томонидан қилинган ишлар ҳисоботи, келгусидаги вазифалар хусусида тўхтади. Шаҳар ҳокимлигининг масъул ходими Хусан Иброҳимов маҳалла тўғрисидаги Низомга оид таҳлилий фикрлар билдирди. Мирзо Улуғбек туманидаги Шукур Бурҳоннов номли маҳалла тафтиш комиссияси раиси Ҳожимурод Абдуғаниев ўз иш тажрибасини ўртоқлашаркан, бу борадаги ютуқ ва камчиликлар хусусида гапирди.

Кенгаш аъзолари бугунги кунда маҳаллалар фаолиятида йиғилиб қолган муаммолар ҳақида фикр-мулоҳаза билдириб, амалдаги «Фукороларнинг Ўзини-Ўзи бошқариш тўғрисида»ги Қонун ва маҳалла Низомига ҳозирги шарт-шароитлардан келиб чиқиб ўзгаришлар киритиш керак, деган ҳулосага келишди.

Юқорида зикр этилган Қонуннинг талабга жавоб берадиган даражада ўзгаришига умид бор. Зеро, бунда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IX сессиясида қабул қилинган «Ўзбекистон Республикаси Қонунларини тайёрлаш тўғрисида»ги Қонунга асосан иш тутилади.

АНЖУМАНЛАР

ДИПЛАРГА ШОДЛИК УЛАШИПДИ

Миробод тумани ҳокимлиги томонидан Темирйўлчилар маданият саройи ҳамда Абдулла Авлоний маҳалласида ўтказилган «Дардларингизга маҳкам бўлаёлик» анжумани туманда истикомат қилувчи 400 га яқин ноғироннинг диққатини хушнуд этди.

Улар учун ҳозирланган тўқин дастурхон атрофида суҳбатлар қилинди. Аяниқса, санаторларнинг дилрабо кўзиқлари янграганда йиғил-ганларнинг кўнгли завқ-шаваққа тўлди.

Тадбирларга тақлиф этилган ҳеч бир ноғирон эътибордан четда қолмади. Улардан бир кишига ноғиронлар аравачаси ва қолганларга турли совғалар улашилди. Туман ҳокимлиги раҳбарлари хаста дилларга ўзларининг дил сўзлари билан нафақат тасалли бердилар, балки бир олам шодлик ва қувонч бахш этишди.

Шарифа ИЛЕСОВА.

ҲАЁТНИНГ АБАДИЙ ҚЎШИГИ



ота-она, бой-бадавлат оила деб тан олади. Бундай оила ҳеч қачон хор бўлмайди» — Президентимизнинг ушбу сўзлари барчамизнинг қалбимизда бирдек акс садо бериб турибди.

Ватанимизда, пойтахтимизда бундай бадавлат оилалар жуда ҳам кўп. Садокат, олижаноблик, ота-она ҳурмати, бундай оила аъзоларига азалий ва абадий меросдир.

Шарқда оила ўзининг асрий аниқларига эга. Тасаввур қил-линг: Ибн Синодек, Бедилдек, Аҳмад Ҳисавийдек, Амир Темурдек, Алишер Навоийдек, Мирзо Улуғбекдек, Бобур Мирзодек, Ойбекдек, Ғафур Ғуломдек халқимиз фахрига айланган алломо фозиллар ҳам ота-она тарбиясида бўлганлар. Болаликдан фарзандларини илмга ошино қилишган, ҳалолликка, одамшавандликка, бировлар учун қўнжак бўлишга ундашган, ўзлари бунда миярат бўлишган. Бундай ўғлонлар ўсиб, нафақат оиланинг, балки бутун Тўронтаминининг фахрига айланганга замоналар, давронлар гувоҳ бўлиб турибди.

Маълумки, ҳар бир оиланинг ўз ички қонун-қоидалари бўлади. Лекин улар қандай қури-нишда бўлмасин ният, мақсад битта: фарзандларни оила шарафига мос тарбиялаш. Қўн-пича кўчада: «Фалончанин-инг болалари зап яхши ҳулқи бўлибдилар-да. Тилларидан бол томади-я!» ёки «Пистончи оиланинг қизлари бирим боодоб-ки асти қўяверасиз, қаерга келин бўлиб тушса, ўша ердаги-ларнинг бахти» қабилидаги гап-сўзларнинг гўвоҳи бўласиз.

Инсоннинг қандай бўлиб ул-гайишида оиланинг роли бе-ниҳоя каттадир. Уруш пайтла-рида 14 етимни боқиб ул-гайитган термичи Шоахмат ота ва Бахрихон аяларнинг ои-ласини эслайлик. Икки қалби қўнждек инсоннинг меҳр таф-ти билан улғайган қиз ва ўғил-ларнинг ҳаммаси ҳаётдан ўз-ўзини топиб кетди. Ўзбекис-тондаги бу оилани ҳозир ҳам дунёнинг қўнча бурчақлари-да ҳурмат билан тилга олади-лар.

«Оила ҳақида сўз юритар эканмиз, аввало кўз ўнгимиз-да Она сиймоси гавдаланади, — деган эди Президентимиз. — Нима деганда оила муқад-даслигини таъминловчи би-ринчи оила Она, аҳли аёлининг покчилиги, оқиллиги, меҳру муруввати, садокати ва вафо-дорлигидир». Ушбу сўзлар ои-лада аяниқса онанинг бури нақадар улғулигини ифода этиб турибди.

Оиланинг мустақил юрти-мизда аҳамияти жуда ҳам кат-тадир. Сабаби — оила энг ав-вало ҳаётнинг абадий қўши-гидир, у авлодлар силсиласи-ни, эзгу фазилатларнинг бар-ҳаётлигини таъминловчидир. Урф-одатларимиз, қадриятла-римиз аяни оилада туғилди, шаклланди, сақланди, фарзанддан фарзандга ўтиб боради. Бинобарин, Оила қан-чалар мустаҳкам, ибратли бўл-са, юртимиз ҳам шунчалар қудратли бўлиб бораверади. Шу сабабли ҳам Конституция-мизда «Оила жамиятнинг асо-сий бўлигидир ҳамда жамият ва давлат муҳофазасида бў-лиш ҳуқуқига эга», деб эъиб қўйилган. «Оила, унинг муам-молари, унинг иқболи ҳам давлатимиз, ҳам жамиятимиз эътибори марказида бўлиши керак». Президентимизнинг ушбу сўзлари Ватанимизда оиланинг маънави ҳалқар юк-сак эканлигини яна бир бор тасдиқлайди.

1998 йил — Оила йили бў-лади. Бу ҳукуматимизнинг, давлатимизнинг инсон ман-фаатлари қилиётганининг яна бир ёрқин белгисидир. Ҳар бир Оиланинг фаровонлиги халқимизнинг фаровонлиги-дир.

1998 йил — Оила йили бў-лади. Бу ҳукуматимизнинг, давлатимизнинг инсон ман-фаатлари қилиётганининг яна бир ёрқин белгисидир. Ҳар бир Оиланинг фаровонлиги халқимизнинг фаровонлиги-дир.

1998 йил — Оила йили бў-лади. Бу ҳукуматимизнинг, давлатимизнинг инсон ман-фаатлари қилиётганининг яна бир ёрқин белгисидир. Ҳар бир Оиланинг фаровонлиги халқимизнинг фаровонлиги-дир.

1998 йил — Оила йили бў-лади. Бу ҳукуматимизнинг, давлатимизнинг инсон ман-фаатлари қилиётганининг яна бир ёрқин белгисидир. Ҳар бир Оиланинг фаровонлиги халқимизнинг фаровонлиги-дир.

1998 йил — Оила йили бў-лади. Бу ҳукуматимизнинг, давлатимизнинг инсон ман-фаатлари қилиётганининг яна бир ёрқин белгисидир. Ҳар бир Оиланинг фаровонлиги халқимизнинг фаровонлиги-дир.

«Тўртинчи ҳокимият»

ЖАҲОН АНДОЗАЛАРИГА МОС, ЎЗИМИЗГА ХОС

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Матбуот ва ахборот қўмитасининг раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси
Ўткир ҲОШИМОВ
билан сўхбат

— Йиллар ўтаверади, лекин сўз қолади. Олий Мажлисининг навбатдаги ўнинчи сессиясига қиритилган «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Қонун ҳақида сўзласангиз. У аввалги қонундан қайси жиҳатлари билан фарқланади?

— Чиндан ҳам сўз Тангрининг инсонга берган қудратли неъматидир. Сўз шу қадар кучли қуролки, эзгуликка ҳам, афсуски, разилликка ҳам хизмат қилиши мумкин. Сўз билан одамга ҳаёт бахш этиш ҳам, уни адои тамом қилиш ҳам ҳеч гап эмас. Бу биринчидан, иккинчидан, қалам аҳлининг сўз олдидаги масъулияти гоат қатта. Ўқитувчининг сўзини 30 та бола, институт домласининг сўзини 100 та талаба, нотикнинг сўзини 1000 та тингловчи эшитиши мумкин. Лекин, журналистнинг матбуотда чиққан ёки телевидение орқали айтган сўзини эса минглаб одамлар ўқийди ва тинглайди. Шу боисдан қалам аҳлининг бу борадаги имконияти қанча қатта бўлса, зиммасидаги юк ҳам шунча оғир.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг шу йил 25 декабрда қабириладиган навбатдаги сессиясига муҳокама учун қиритилган «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ишлашда масаланинг мана шу жиҳатига жиддий эътибор берилган. Биласиз, бундай Қонун шу пайтга ҳам бор эди. Бироқ у 1991 йилда, мамлакатимиз мустақилликка эришмасдан олдин қабул қилинган эди. Республикаимиз Президент Ислам Каримов бир қанча нутқларида, шунингдек — «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: ҳавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари китобида оммавий ахборот воситалари «Тўртинчи ҳокимият» даражасига етолмаётгани, бунинг учун ушбу соҳанинг ҳуқуқий базасини яратиш лозимлигини таъкидлаганлари бекжиз эмас. Замон ўтиши билан ҳаётимизга бир қанча янги тушунарлар кириб келди. «Кабелли телевидение», «Эфир кабелли телевидение», «Электрон ахборот тизим» каби фикрлар илгари йўқ эди. Шу сабабли янги Қонун лойиҳаси бундан олдинги сессияда биринчи ўқишда қабул қилинган ва умумхалқ муҳокамасига ташланган. Лойиҳа юзасидан вазирлиқлар, идоралар, оммавий ахборот воситалари ходимлари, турли нашрлар, фуқаролар ўз фикрларини билдирдилар. Энг маъқул тақлифлар инобатга олинди.

— Матбуотимизни «Тўртинчи ҳокимият» деб аташ расм бўлиб борапти. Мана шу ҳокимият қандай бўлиши керак деб ҳисоблайсиз?

— Оммавий ахборот воситаларининг сиёсий, оммавий, иқтисодий, маънавий ҳаётимиздаги ўрни нисбатда салмоқли. У жамоатчилик фикрини ифодалаши, мустақил мамлакатимиз ютуқларини кўрсатиши, тараққиёт йўлимизга халқат бераётган камчиликлари олдидан илғаб олиши лозим. Албатта, «Тўртинчи ҳокимият» дегани журналист истаган пайтда, истаган жойга бориб, истаган ишнинг қилиши, истаган одамни «тергов» қилиб, дағдага қилиши мумкин деган маънони англатмайди. Ҳуқуқ деган тушунча ҳеч қачон ёлғиз юрмайди. Ҳуқуқнинг ёнида жавобгарлик деган тушунча ҳам бор, биргаликда юради. Масалан, шўро замонида журналист текшируви деган иборанинг ўзи «йўқ» эди. Янги Қонун лойиҳасида бу модда алоҳида акс этган. Таҳририят ходими ўзига қилинган муносабатлар, аниқланган далиллар юзасидан матбуотда чиқиши, у ёки бу воқеа ҳақида ўз мулоҳазаларини эълон қилиши мумкин. Бу ҳуқуқий демократик мамлакатларнинг барчасида бор тушунча. Баъзилар журналист текшируви деганда ҳуқуқ-тартиб таъкидотлари билан алоқдор ҳолатларни ёзишигина тушунадилар. Аслида ундай эмас. Журналист кўпчиликни қизиқтириб турган маълумот буйича ўз тадқиқотини ўтказиши мумкин. Айтайлик, бундан кўп йиллар аввал собиқ иттифоқнинг шарқий чегарасида Жанубий Кореянинг йўловчи са-

молёти уриб туширилган эди. Бу ҳодиса юзасидан дунёдаги кўп мамлакатларнинг журналистлари кўп текширувларни ўтказдилар. Ёки Чеченистонда, Тожикистонда бўлаётган воқеалар юзасидан ҳам кўплаб журналист текширувлари олиб борилаётти. Агар гап бевосита бирон иш юзасидан олиб бориладиган тергов ёки суд жараёни ҳақида кетадиган бўлса, бу мавзуда ҳам матбуот ходимида қатта эркинлик берилади. Айни пайтда зиммасига қатта жавобгарлик ҳам юклянди. Қонунда булар алоҳида таъкидланган. Қаламқаш ҳамкасбларимни асло камситмаган ҳолда ички оғриқ билан бир нарсани айтишга мажбурман. Журналистлар орасида ҳуқуқ-тартиб у ёқда турсин, ўз вазифасини ҳам мукамалроқ билимайдиганлари йўқ деёлмайман. Бунга чидаш мумкин. Аммо жиндай шахсий манфаати учун турли гуруҳларнинг ўйинига аралашадиган, ҳақни ноҳақ қилиб талқин этадиганлар ҳам бор. Такрор айтаман: янги Қонун оммавий ахборот воситалари ходимида кенг ҳуқуқлар беради ва айни пайтда жавобгарлигини ҳам оширади. Матбуот шундагина чинакам «Тўртинчи ҳокимият» бўлиши мумкин.

— Кўпинча «Россияда фалон газета бундай деб ёзибди» ёки «Фалон газета истаганча танқид қилаверади» деган гапларни эшитиб қоламиз. Бу ҳавас, орзуларнинг ушалиши журналистларимиз маҳоратини ошириб юборади деб ўйлайсизми? Яна ҳам аниқроғи, бугунги журналистикамиз сифатига қандай баҳо бераёсиз?

— Демократия дегани бошбошдоқлик дегани эмас. Кимнидир танқид қилиш ва ҳатто кимнидир масҳара қилиш шунчаки ном чиқариш учун бўлса, бунақа танқиднинг фойдасидан зиёни кўп. Журналист биринчи навбатда далилларга таяниши ва уларни оптикча эҳтисроларга берилмасдан ҳолис ва ҳалол баён қилиши лозим. Россия газеталаридан бирида дейлик қандайдир карикатура чиқса: «Вой бу, кўркмасдан уришини қараң-а» дейиш гўлликдир. Бош мақсад мамлакат ривожланишига хизмат қилиш. Бу масалада бизнинг ўз менталитетимиз, илдиш чўқур заминга етган маънавий қадриятларимиз бор. Бинобарин, Қонун ҳам бир жиҳатдан жаҳон қонунчилиги амалиётига мос бўлиши, иккинчи жиҳатдан ўзимизнинг миллий удулларимизга зид келмаслиги лозим. Масалан, Европа телевидениесида намойиш қилинадиган бирон кўрсатув ёки фильм ўша мамлакат учун одатий манзара. Биз учун эса ахлоқсизлик бўлиб туялиши мумкин. Бунақа пайтда аниқ чегарани белгилаш қийин бўлади. Лекин барибир Ўзбекистоннинг қонун ҳужжатлари дунёдаги мосу ва ўзимизга хос бўлмоғи керак. Журналистиканинг сифати масаласига келсак, матбуотда ҳам, радио ва телевидениеда ҳам жиддий ишлар қилинмоқда. Лекин бу масалада қилиниши зарур бўлган ишлар қилинган ишларга нисбатан жуда кўп.

— Матбуот тўғрисидаги Қонунларимиз, насиб этса яна биттага кўнайиб, бештага етади. Улар журналистларга қандай кафолатлар беради-ю зиммасига қандай масъулиятлар юкляйди?

— Бир сўз билан айтганда журналист ҳолис иқтисодий шахс бўлмоғи керак.

— Ўткир ака, Сиз айни пайтда севики ёзувчимиз ҳам саналасиз. Янги асарларингизга ўқувчиларимиз интиқ...

— «Шарқ» нашриёт-матбаа концернида икки жиллик-сайланма китобим қайта чоп этилаётти. Бундан ташқари кўп йиллардан бери ёзиб келганим «Дафтар хошиясидаги битиклар» китобим ҳам насиб этса келаси йилда чоп этилиб қолиши керак. Афсуски, йирик асарлар ёзишнинг илоҳи бўлмапти. Бунинг учун балки ўзим айбдордирман. Қўнғимда яхши ниятларим бор. Янги асарим тугилса, севики газетам «Оқшом»га албатта, тақдим этаман.

Темур УБАЙДУЛЛО
ёзиб олди.



Шаҳримиздаги «Қизил тонг» ҳиссдорлик жамияти жамоаси бозор талабларига жавоб берадиган сифатли маҳсулотлар тайёрлаш йўлида тинмай изланмоқдалар. Корхонанинг тикув цехида тайёрланаётган аёллар киши пальтолари ўзининг замонавийлиги билан киши эътиборини тортади.

СУРАТДА: тикув цехининг устаси Гулчеҳра Зоирова ва тикувчи Муҳайё Абдувоҳидовалар тайёрланаётган ҳар бир маҳсулотни синчиклаб текширадилар.

Рустам Шарипов олган сурат.

Пойтахтимиздаги Давлат санъат музейида «Буюк Ипак йўли ворислари — Ўзбекистон» кўргазмаси каталогининг тақдирот маросими бўлди. Анжуман Германия Федератив Республикасининг мамлакатимиздаги элчихонаси томонидан Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги билан ҳамкорликда ташкил этилди.

1995 йил июнида Штутгарт шаҳрида Президентлар Ислам Каримов ва Роман Херцог томонидан очилган «Буюк Ипак йўли ворислари — Ўзбекистон» кўргазмасини минглаб кишилар келиб кўрдилар. Берлин шаҳрида ҳам ўз ишлари давом эттирган мазкур кўргазмада Ўзбекистон ва Германия музейларидан кўпалар экспонатлар намойиш этилди. Ушбу кўргазма ҳақида ҳи-

ка қилувчи каталог Ўзбекистон Республикаси Президент Ислам Каримовнинг «Буюк Ипак йўли ворислари — Ўзбекистон» кўргазмасининг очилишида сўзлаган нутқи

ми мудири профессор Йоханнес Кальтер ва шу музей ходими, исломшунос ва шарқшунос олима доктор Маргарета Павалой хоним.

Кўргазманинг қимматли

лог қимматли манба бўлиб қолмай, унинг нашр этилиши халқларимиз маданий ҳаётида унутилмас воқеа ҳам бўлиб қолажagini таъкидлайди. Жаноб Биндзайль

қилиш борасида молиявий муаммолар мавжуд эди. Германиянинг Бонндаги ташқи ишлар федерал вазирлиги бу масалани ижобий ҳал қилишни ўз зиммасига олганлиги айтиш мумкин бўлди. Мана энди биз ушбу каталогни шу минтақада тарқатиш, шу тарихи ўзбек халқининг бой маданиятини, санъатини Буюк Ипак йўли мисолида таништириш имкониятига эга бўлди.

Маросимда, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги бевосита республика маданият муассасаларига тарқатиш учун ушбу китобдан кўплаб нусхада тақдим этилди. Буюк Ипак йўли ҳақида ҳикоя қилувчи бу қимматли асар Бухоро ва Хива шаҳарларига ҳам уларнинг 2500 йиллик тўйлари муносабати билан олдинроқ соғва қилинган эди.

Мирзаали АКБАРОВ.

Биз ва жаҳон

«Буюк ИПАК ЙЎЛИ ВОРИСЛАРИ — ЎЗБЕКИСТОН»

билан очилади. Китобхонга қимматли маълумотлар берувчи турли хил фотосурат ва иллюстрациялар билан безатилган мазкур асар «Қадимги Ипак йўли», «Марказий Осиё ислом даврида», «Туркистон ўзбек хонликлари даврида» ва «Ўзбекистон» бўлимларидан иборат. Каталог «Эдиш хансёғи майёр Штутгарт Лондон» нашриётда чоп этилган. Ношир — муаллифлар: Штутгартдаги Линден музейининг Шарқ бўли-

каталоги республикамизда Германия ташқи ишлар вазирлиги ҳомийлигида рус тилига таржима қилинди. Тақдирот маросими пайтида Германия Федератив Республикасининг Ўзбекистондаги Факультетда ва Мухтор элчиси доктор Райнхарт Биндзайль ва Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирининг ўринбосари Бахрид Абдурахимов сўзга чиқиб, Буюк Ипак йўли ҳақида ҳикоя қилувчи мазкур ката-

республикамиз музейлари раҳбарларига каталогнинг русча нашридан бир нусхадан тантанали суратда топшираркан, жумладан, шундай деди: — Штутгартда ўтказилган ва Берлинда давом этган «Буюк Ипак йўли ворислари — Ўзбекистон» кўргазмаси ҳақидаги ушбу каталогнинг чоп этилиши Ўзбекистон—Германия маданий алоқаларида муҳим воқеа бўлди. Уни рус тилига таржима

Қизил Ярим Ой жамияти Сергели туман бўлими боқувчиси йўқ қариялар, етим-есирлар ва кам таъминланган оилаларга ўзининг бегараз ёрдамини кўрсатиб келмоқда.

Муровват

НОГИРОН ВА ЁЛГИЗЛАР ЭЪЗОЗДА

Жамият қарамоғида 45 та ёлғиз, ногирон қариялар, 6 та кўп болали, кам таъминланган оилалар, 11 та ногирон болалар бўлиб, улар Г. Мухомова, Г. Одилова каби меҳр-шафқат ҳамшираларининг ширинсўзлиги, доимий ғамхўрлиги, барча рўзгор уюшларида бош-қош эканликларидан беҳад миннатдорлар. Бу борада Қизил Ярим Ой жамияти туман бўлими томонидан йўлдош шаҳарча мавзеси аҳолисига хизмат кўрсатиш мақсадида тиббий-ижтимоий марказининг очилиб фаолият кўрсатиши ҳам нур устига аъло нур бўлди. Энг муҳими, ушбу марказ томонидан нафақат Қизил Ярим Ой жамияти тасарруфидоги кишиларга, балки яқин-атрофда истиқомат қилувчи барча аҳоли учун турли шифо муолажалари бепул кўрсатишмоқда.

Яқинда жамият қарамоғидаги кишиларга қатта ижтимоий-моддий ёрдам кўрсатилди. Чунончи, 25 минг сўмликка яқин озиқ-овқат маҳсулотлари ногирон қарияларнинг уйларига тарқатилди. Хондондада туртта ногирон бўлган Юсуповлар оиласига ҳам киши озиқ-овқат маҳсулотлари, болаларига кийим-кечаклар топширилди, республика газетасига обуна қилинди. Кам таъминланган Ф. Муллабоева, А. Саидовлар оилалари эса илтимосларига биноан «Тошкент оқшоми» газетасига обуна қилинди.

Туманда жойлашган ногирон болаларни тиббий тиклаш «Умид» марказида даволанаётган меҳр-мурувватга муҳтож болалар учун ҳам қатта миннатдор озиқ-овқат маҳсулотлари берилди. Туман хотин-қизлар қўмитасининг қатта эътибори, «Кавсар фидойи», «Кут барака», «Новатор», «Шухрат Шоҳ» каби фирмаларнинг доимий кўмаклари, саховатлари бундай хайрли ишларнинг амалга оширилишида муҳим омил бўлмоқда.

Мироҳия АХМАДУЖАЕВА.

Республикамизнинг жанговар яккакураш усталари яқинда ажойиб ғалабани кўлга қиритдилар. Муай-тай, яъни Тай бокс бўйича Бангкок шаҳрида бўлиб ўтган «Таиланд шахзодаси кубоги» учун аънаваный Осиё чемпионатида спортчиларимиз фахрли 2-ўринни эгалладилар.

Юртимиз довруғини таратганлар

ТАИЛАНДАН — МЕДАЛЛАР ШОДАСИ БИЛАН

Ушбу йирик халқаро турнирда Марказий ва жануби-шарқий Осиёдаги 17 та мамлакатдан кўплаб тай-бокс усталари қатнашганлиги, шунингдек, вакиллари мизнинг бу муСОБАҚАЛАРДА илк бор майдонга тушганликларини ҳисобга олсак, бу ютқунинг нақадар салмоқли эканлиги аён бўлади.

— Спортчиларимиз тўлиқ таркибда қатнашиб, турли қийматдаги жами 8 та медални кўлга қиритдилар, — деди республика муай-тай федерациясининг бош ко-

тиби Дамирбек Қосимбеков, — Иккита олтин медаль соҳиблари — Тохир Мирсамадов (Тошкент шаҳри, «Азамат» спорт клубидан), Диёр Пўлатов (Самарқанд), 3 та кумуш — Элдор Хайруллин (Тошкент шаҳри «Абсидиан» спорт клубидан, Зафар Каримов ва Дилшод Набиев (Самарқанд), 3 та бронза медаллари эса самарқандлик тай бокс устали Алишер Тўхтаишев, Шухрат Мусилов ва Бахтиёр Сатторовларга насиб этди.

Шуни айтиш керакки, бу совриндор спортчиларимизнинг беш нафари шу йилнинг апрель ойида Таиландда ўтказилган Жаҳон чемпионатида ҳам қатнашиб, кумуш медаллар билан тақдирланган эдилар. Умуман олганда, республика муай-тай федерациясининг ташкил этилганига ҳам ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Аммо фаолиятининг иккинчи йили, яъни 1997 йил давомида федерация аъзолари турли мусобақаларда

муваффақиятли қатнашиб, 20 га яқин медалларни кўлга қиритдилар. Айни вақтда учта йирик турнирлар — май ойида Жаҳон чемпионати, октябрда Осиё чепионати ҳамда декабрь ойида бўладиган 13-Осиё ўйинларида қатнашиш учун қизгин тайёргарлик кўрмоқдалар.

«Таиланд шахзодаси кубоги» турнирида қатнашган спортчиларимизга «Ўзбекдеҳқончиликқурилиш» давлат бирлашмаси (раиси Олимжон Йўлдошев — Республика муай-тай федерациясининг президенти), «Ўзпахтасаноатсотиш» давлат хиссасдорлик жамияти, «Саноатқурилиш» концерни ҳамда «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси ҳомийлик қилдилар.

Баҳодир ҲАСАНОВ.

Сана

БИЛИМ ЮРТИ ҚАЛДИРҒОЧЛАРИ

Ўша ўттизинчи йилларнинг охирида Ўзбекистоннинг турли вилоятларидан иқтидорли йигит-қизлар тўпланганди. Жумладан, Фарғонадан Сўйди Сотволдиева, Яхёхон Маматхонов, Тамара Иброҳимова, Ҳамрохон, Қонибодомдан Қумар Қодирова, Тожикистондан Валламатзода ва Сарвархон, Самарқанддан Исохор Оқилов, Фахрия Жамилова, Тошкентдан Жўра Алимов ва бошқалар тўпланиб, Ўзбекистонда биринчи рақс санъати студияси ташкил этилган эди.

Йиллар ўтгани сайин студия ҳам кенгая борди, у хореография билим юртига айлантирилди. 1997 йилда Президентимиз Фармони билан билим юрти асосида хореография ва миллий рақс мактаби ташкил этилди. Ушбу билим юртини тугаллаган Қундуз Миркаримова, Галия Измайлова, Бернора Қориева, Гулнора Маваева, Раиса Хожисаидова, Дилором Шерова, Дилбар Абдуллаева, Тамара Юнусова, Юлдуз Исмаилова, Раъно Низомова, Дилфўз Жабборов, Карима Узокова, Назира Ёқубова, опа-сингил Оқилвалар, опа-сингил Мадрахимовалар, Равшаной Шарипова, Эркиноя Расулхўжаева, Флора Қайдани, Қўркмас Соатов, Қодир Мўминов, Иброҳим Юсупов, Шокир Аҳмедов, Рафик Султонов, Равил Содиков, Пўлат Мадраимов каби раққос ва раққосалар санъатимиз ривожига қатта ҳисса қўшдилар. Уларнинг кўпчилиги Ўзбекистон халқ артисти, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби қабил юсак унвонлар соҳибларидир.

БУГУН

санъат аҳли, рақс ихлосмандлари ушбу билим юрти ташкил этилганлигининг 50 йиллигини нишонламоқдалар. Рақсимиз маскани ҳали кўплаб раққосаларни тарбиялаб вояга етказди, санъатимиз ривожига муносиб ҳисса қўшади.

Розия КАРИМОВА, Ўзбекистон халқ артисти, хореография ва миллий рақс олий мактабининг муаллими.



«Таълим тўғрисида»ги қонун ҳамда «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур» юзасидан қилинажак ишларга бағишланган мақолалар туркумини «Оқшом» саҳифаларида бериб боришни бошлаган эдик. Ушбу аъёнани давом эттирган ҳолда навбатдаги мавзунимиз «Мақтабларнинг бошланғич синфларига болаларни қабул қилишда уларнинг қайси жиҳатларига эътибор бермоқ лозим» деб аталади. Зеро ушбу савол замирида мустақил Ўзбекистонда болалар боғчалари учун таълим-тарбия дастури мазмунига қўйиладиган талаблар ва уни педагогик жараёнда амалга ошириш йўлларида иборат назарий қарашлар ётади. Бу борада Ўзбекистон педагогика фанлари илмий-тадқиқот институтининг мактабгача тарбия бўлими мудири, психология фанлари номзоди Муҳаббат Расулова билан суҳбатлашдик.



— Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IX сессиясида Президентимиз юртимизда таълим-тарбия соҳасидаги муаммолар ҳақида гапириб, боғча тарбияланувчиларини мактабларнинг бошланғич синфларига қабул қилиш ишига етарли эътибор берилмаётганини таъкидлаган эдилар. Сизнингча, нима учун бу масала ҳозирда кун тартибига чиқди?

— Ушбу масала, яъни боғча тарбияланувчиларини мактабларнинг бошланғич синфларига қабул қилиб олиш асосий эътибордаги ишга айланганининг ўзига ҳозир сабаблари бор. Шулардан бирини расмийлаштириш десак ҳам бўлади. Масалан, бола боғчининг тайёрлов гуруҳидан кейин тўғридан-тўғри мактабнинг бошланғич синфига қабул қилинади. Бунда бир гуруҳ болаларнинг қайси фанга лаёқатли эканлигига ёки билим олишга тайёргарлик даражаси турлича эканлигига кам эътибор берилди. Боғчининг тайёрлов гуруҳини ўтадики демек, мактабда ўқийверса ҳам бўлади деган фикрлар ҳозир ҳам учраб туради. Ваҳоланки, боланинг ақлий имкониятларига баҳо беришда унинг ёши доим ҳам аҳамиятли бўлавермайди. Президентимизнинг ушбу масалага алоҳида эътибор қаратганлари сабаби шундаки, инсоннинг у ёки бу соҳага бўлган лаёқати ҳанчалек эрта аниқланиб, лозим бўлган йўналишга туширилса, шунча яхши. Боланинг қобилияти эса илк бор мактабгача ёшида намоён бўлади. Ҳозирги пайтда бу борада дастлабки қадамлар қўйилди. Аммо улар ҳали амалиётга кенг миқёсда татбиқ этилганча йўқ.

— Бугунги кунда мактабгача тарбия муассасаларининг вазифалари нималардан иборат?

— Мактабгача ёшдаги болаларга таълим-тарбия беришнинг асосий мақсад ва вазифалари ёш авлодни ақлий ва жисмоний жиҳатдан баркамол қилиб тарбиялаш, ҳар бир боланинг ўз имконияти ва қобилиятларини намоён қилишига шароит яратиш, хусусан руҳан тейтик, ахлоқ-одоб эгаси бўлган иймонли шахсни вояга етказиш, уларнинг руҳияти, эҳтиёжи ва қобилияти, маънавий қадриятлар, миллий ва маҳаллий хусусиятларини инобатга олган ҳолда тўлақонли ривожланишини таъминлаш, уларни мактаб таълимига тайёрлашдан иборат. Бу ишларнинг бахарилишини назорат қилиш кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурга асосан ишлаб чиқилган «Мактаб ёшдаги болалар тарбиясига қўйиладиган давлат талаблари» асосида амалга оширилади.

— Сиз айтган давлат талабларига нималар қиради?

— Аввало нутқнинг ривожланганлиги ва сўз бойлигига оид белгиланган кўрсаткичларга эришиш, болаларни атроф-муҳит билан таништириб бориш, уларга эртак ва ҳикояларни айтиб бериш, шеърларни ёд олдириш каби фаолиятлар орқали амалга оширилади. Теварак-атрофдаги нарсалар ва ҳодисалар билан нутқи мазмунининг асосини ташкил қилади. Болалар ўз атрофида содир бўлган ҳодисалар билан танишиш жараёнида улар ҳақида зарур билимларни эгаллаш билан бир вақтда, шу ҳодисаларнинг номи, вазифаси, хусусиятларини билдирувчи сўзларни билиб олади. Катталар, тарбиячилар ва тенгдошлари билан мулоқотда шу сўзлардан фойдаланиб, ўз фикрларини билдирадилар. Болаларнинг ақлий ривожланишини таъминлашда математик тасаввурларини ўзлаштириб бориш муҳим ўрин тутди. Бунда теварак-атрофдаги

нарсалар ёки буюмларни санаш, таққослаш, ўлчамлари жиҳатидан қиёслаш, улар турган ўрнини кўрсатиш (пастда, баландда, чапда, ўнгда каби), турли шаклларни фарқлаш, бир неча шакллардан бошқа шаклларни ясаш ва ҳоказолар ташкил этади. Математик тасаввурларни шакллантиришга турли хил ўйинлар орқали эришиш мақсадга мувофиқдир.

Болаларга табиатга оид билимлар бериш илк ёшдан бошланади. Улар туғилганиданок теварак-атрофни қизиқиб кузата бошлайдилар, уларга борган сари атрофдаги нарсаларни,

бўладиган даври нияҳосига етди. Энди унинг учун ўқишининг дастлабки йили қандай ўтади? У қандай кечинмаларни бошидан кечиради, булар боланинг мактабгача даврида нималарни эгаллаганига боғлиқ бўлади?

— Энг аввало бунда бола саломатлиги мустаҳкамланди, у чиникди, иш қобилияти анча ошди. Жисмонан яхши ўсди. Гавда тузилишида ўзгаришлар бўлди, оёқ-қўллари чўзилди, гавда узунлиги ва бош айланаси мактаб ёши кўрсаткичига яқинлашди. Энди у ўнг қўлини юқори қўтариб, бош орқа-

да педагог кўрсатмаларига таяниш ва мустақил ҳаракат қилиш (таққослаш, таҳлил, ўлчов, қилинган ҳулосаларини нутқда тушунарли баён этиш малакасини эгаллади. Асосийси бола ўз фаолиятини ташкил этиш малакасини эгаллади, вазифа ва қоидаларни қабул қилиш, натижа олишни ўрганди, тарбиячи фикрини кузатадиган бўлди. Бу кўникма - малакалар бўлмаса, бола мактаб таълимида қийинчиликларга дуч келади. Бола энди ижодкорликка қизиқди, тасаввур малакаси ривожланади. Мустақилликка интилиш яққол кўриниб туради. Боғчада бўлган даврида бола ўз хатти-ҳаракатларига дадил интилувчан бўлиб бори-

ди. Бола бирмунча кенгрок одамлар доирасида мулоқот қилишни ўрганди, катталар, тенгдошлари билан маданият малакаси, дўстлик муносабатларини ўрнатиш малакасини эгаллади. Бола мулоқотнинг турли кўринишларини қўлайди: ишга доир, билишга доир, шахсий. Унинг нутқ малакалари турли-туман. У суҳбатдошнинг фикрини тинглаш ва тушуниш, ўз фикрини тушунарли баён этиш, тўғри гап тузиш, боғланган ҳикоя тузишни билиб олди. Лугат бойлиги турли-туман, нутқи ифодали ва тушунарли. Бола жамоат ишларида бажонидил иштирок этади, умумий мақсад ва шартларни қабул қила олади, келишиб, уюшиб ҳаракат қилишга ҳаракат қилади, умумий натижага қизиқиш билан қарайди. Унинг ахлоқи ва ўзаро муносабатларида иродатий хислатлар намоён бўла боради. Зарур ҳолларда ўз ҳис-туйғуларини тўтиб тура олиш, чидамлилик, тиришқоқликни намоён қилади. Хатти-ҳаракатини ихтиёрий равишда бошқара олиш мактаб таълимида зарур бўладиган хусусиятлардандир.

Теварак-тарофага муносабат борадида инсонпарварлик қуртлари кўрина бошлайди. У жонқуяр, ҳозиржавоб, ёрдамга доим тайёр, ҳайвон, ўсимликларга меҳрибон бўла боради. Туйғулари ахлоқий бўлади. Бола ўз имкониятларини, ютуқларини тушуна оладиган, ўз хатти-ҳаракатларини умумқадриятларини нуктаи назардан баҳолай оладиган бўлади.

— Сиз юқорида келтирган вазифалар мақсадга қанчалар мувофиқ бўлмаса, шундай бир муаммо олдимизда қўндаланг туради: ахир мактабгача ёшдаги болаларнинг ҳаммаси ҳам боғчада тарбия қўймапти-ку.

— Дарҳақиқат, ҳозирда болаларнинг маълум қисми айрим сабабларга кўра уйда тарбияланмоқда. Лекин бу ҳол уларни юқоридаги кўникмаларни ўзлаштиришдан халос этади, деган гап эмас. Чунки бола мактабга чиқа бошлагандан сўнг ягона дастур асосида тахсил олади. Шунга кўра уйда тарбияланаётган боланинг ота-онаси ўз фарзандида юқорида зикр этилган билим ва кўникмаларни ҳосил қилиши даркор. Ушбу билим ва кўникмаларга ўргатиш унчалик қийин иш эмас. Мухим — ўз фарзандидан келажакда ҳар томонлама билимдон, дунёқараш кенг, маънан ва жисмонан етук инсон бўлишини чин дилдан истадири. Мактабгача таълим-тарбия тўғрисидаги давлат талабларида белгиланган кўрсаткичларга эришиш болаларнинг мактабга тўла-тўқис тайёрлашга, мактабда бериладиган таълим-тарбияни мукамал ўзлаштиришларига, мустақил Ўзбекистоннинг равнақи учун хизмат қиладиган баркамол инсон бўлиб етишишларига замин ҳозирлайди.

Суҳбатдош
Абдумалик АБДУРАХИМОВ

Маълумки, юртимиз иқлими ўз хусусиятига кўра қиш фаслининг бошлари, яъни декабрь ойида об-ҳаво тез-тез ўзгариб туради: кечалари ҳаво совуқ, кундузи илқ, баъзан кундуз кун эрталаблари ҳам анча совуқ бўлади. Ҳаво алдамчи бўлганидан баъзилар уйдан енгил кийиниб чиқиши ёки иссиқ кийинганидан терлаши оқибатида шамоллаб қолиши мумкин. Кўпчилик одамлар шамоллаш енгил касаллиқ, ўз-ўзидан ўтиб кетади, деб ўйлайди. Аслида ҳам шундайми? Бу саволни Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг бош пульмонолог, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор Абдулла Убайдуллаевга бердик.

— Шамоллаш аслини олганда асоратлари билан оғир дард. У асосан юқори нафас йўлларидаги яллиғланиш бўлиб, унга бурун йўллари яллиғланиши — ринит, қиқилдоқ яллиғланиши — фарингит, томоқ яллиғланиши — ларингит ва нафас йўллари яллиғланиши трахеит ва бронхит киради. Шамоллаш касалликлари ичида ўткир трахеит ва ўткир бронхит аҳоли ўртасида ҳаммадан кўп учрайди. Уларни пневмококлар, стрептококклар, стафилококклар ва турли хилдаги грип вируслари келтириб чиқаради. Ўткир трахеит ва ўткир бронхитнинг келиб чиқишига сурункали ринит, синусит, фарингит, тонзилит ва бошқа

ганлар учрамоқда. Наҳотки, улар шу ярамас одат туфайли бориб-бориб тузалмас, оғир дардга мубтало бўлишларини билмасалар. Зарарли одатларга мойил одамлар ўз саломатликларига зомин бўладилар. Аммо шундай ғалати одатлар ҳам борки, улар туфайли соғлом кишилар ҳам азият чекишмоқда. Шулардан бири ҳозирда кўча-кўйларда йиғилиб қолган ҳазонларни ёқибди. Ахир ҳазон ёнганидан чиққан ту-тун таркибидagi захарли газлардан бу ишга алоқаси бўлмаган соғлом одамлар ҳам нафас олишадик. Бу бориб турган гуноҳи азим эмасми?

— Бугунги кунда нафас гимнастикаси, унинг саломатликка фойдаланиш ҳақида кўп гапиришмоқда. Сиз мутахассис сифатида бундай даволаш усулига қандай қарайсиз?

— Шамоллаш натижасида келиб чиқадиган бронх ўпка касалликларининг олдини олишда бошқа чора-тадбирлар билан бир қаторда нафас гимнастикаси ҳам қўлланилади. Аввало шунга айтиб ўтиш керакки, нафас гимнастикасини мутахассис олиб бориши керак, кейинчалик машқларни уйда мустақил бажариш мумкин. Мунтазам равишда даво гимнастикаси билан шуғулланиш натижасида бемор тўғри ва бир маромда нафас олишга ўрганади. Махсус ҳаракатлар туфайли кўкрак мускуллари фаолияти яхшиланади, бронх-ўпка тизимида қон айланиши кучаяди, нафас олиш чуқурлашади ва нафас олишда қатнашадиган бронх-ўпка йўллари очилади, газ алмашинуви яхшиланади, балғам чиқиб кетади, бинобарин беморнинг аҳоли енгиллашади. Бундан ташқари, нафас гимнастикаси юрак-қон томир тизимини мустаҳкамлайди, та-нада моддалар алмашинуви зўрайди. Шунингдек, буйрак устки безининг иши ҳам яхшиланади, нафас гимнастикаси билан шуғулланилаётган вақтда мутахассис шифокор беморнинг умумий аҳолини, томир уришини, қон босимини вақти-вақти билан текшириб туради.

Касалхоналарда бугунги кунда ўпка-бронх касалликлари бор беморларни даволашда нафас гимнастикасидан жуда кенг фойдаланилади. Бунинг учун физиотерапия бўлимида махсус зал ажратилган бўлиб, мутахассис шифокор керакли бўлган ҳамма асосб-ускуналар ёрдамида машғулот ўтказилади. Бунда аввало нафас олиш фаолиятини яхшилаш учун аввало кўкрак мас-саж қилинади. Муолажа таъсирида кўкрак мускулларида қон айланиши, модда алма-шинуви яхшиланади, бу эса беморнинг чуқур нафас олишига имкон яратди. Халқимизда касалликка даво қилгандан кўра, унинг олдини олиш осон, деган мақол бор. Шунинг учун юқорида айтиб ўтилган касал-ликларга мубтало бўлмаслик учун одам ўз танасини ёшлагандан чинқилиштириш, спорт билан шуғулланиш, сув мунозалари қилиш, офтобда тобланиш, очик ҳавода кўп бўлиш, аниқ кун тартибига риоя қилиш ва саломатлигини мустаҳкамлайдиган бошқа воситалардан фойдаланиш лозим. Шулар билан бирга зарарли одатлар: чекиш ва ичишга боғлиқ қолмаслик керак.

Абдумалик АБДУРАХИМОВ
суҳбатлашди.

Саломатлик

АЛДАМЧИ ҲАВО АСОРАТЛАРИ

юрак, жигар, буйрак касалликлари, тамаки чекиш қабилар асосий сабабчидир.

Баъзи беморлар ринитдан даволанмаганларида ҳавони бурун билан эмас, балки оғиз орқали олади, бунда совуқ ҳаво юқори нафас йўллари, аста-секин трахея ва бронхларни ҳам яллиғлаш мумкин. Бунда бурун қичиши, томоқда қитқиланиш, ачишиш, қичишиш пайдо бўлади, овоз ҳам ўзгаради. Тез-тез қуруқ йўталиш натижасида кўкрак соҳасида, айниқса пастки қисмида оғриқ пайдо бўлади. Бемор ёпишқоқ қуруқ балғам ташлаши мумкин. Бундан ташқари бемор ҳолсизланади, аз-зойи бадани оғрийди, иштаҳаси йўқолади, тез-тез терлайди ва иситмаси чиқади.

Ўткир бронхитнинг оғир турида бемор тез-тез йўталиб, балғам ташлайди, худди бронхиял астмадаги каби нафаси қисади. Бу дард грип натижасида келиб чиқади. Бунда дастлаб беморнинг тинқаси қўрийд, боши қаттиқ оғрийди, мускуллари ҳам зир-қирайди, томоғи қизаради, шиллиқ қаватларга майда-майда қон қуйилиши мумкин.

— Нафас аъзолари хасталиклари ҳақида гап кетганда зарарли одатлар, чунончи, қашандалик мавзусига тўхталмай иложимиз йўқ...

— Албатта. Бу борада сурункали бронхитнинг чекувчилар ўртасида 75-85 фоиз ва чекмайдиган одамлар ўртасида 7-15 фоиз учрашини айтиб ўтмоқ зарур. Чунки тамаки таркибидан инсон саломатлигига салбий таъсир қиладиган углерод оксиди, бензопирен ва ҳатто ўпка рақини пайдо қиладиган бир қатор захарли моддалар бор. Чекадиган одамда сурункали бронхит оғир кечади, у хансирайди, эрталаблари йўталиди, қувватсиз бўлади, юрак иши ҳам ёмонлашади. Бундай одамларда ўпка рақин чекмайдиганларга қараганда 8-10 марта кўп учрайди.

Шу нарсалар ачинарлики, ҳозирги кунда ёшлар, аёллар ўртасида тамаки чекади-

БИРИНЧИ МУСОБАҚА

Биринчи халқаро гўзаллар мусобақаси 1908 йил 14 август кун Буюк Британиянинг Фолкенстоун шаҳрида бўлиб ўтган. Ушбу мусобақада олтинга инглиз, учта фаранг, битта ирланд, битта Австралия, битта америкалик аёл иштирок этишган. Қизғин шундаки, мусобақа оммавий тарзда уюштирилган бўлиб, унда махсус ҳакамлар ҳайъати тuzилмаган. Фолкенстоун саройида ўтказилган бу тадбирга кўраш учун томошабинлар чипта билан бирга учта купон ҳам сотиб олишган. Бу купонлар уларга энг гўзал аёлни номзодликка сайлаш учун ишти-

рок этиш ҳуқуқини берган (чипта нархи 4 шиллинг). Жамоат Муолло шаҳридаги Серри қиролнинг қизи, 18 ёшли инглиз Нелли Жарман хонимни голиб деб топган. Жарман хоним мукофот тарихида бериладиган пул ўрнига «Спенсер» фирмасининг махсус лоти бўлган нияҳотда қимматбаҳо чолгу асбоби — роялти танлаган ва халойиқ томонидан ушбу мукофот билан тақдирланган. Шуниси қизиқки, Жарман хоним роял чалишни мутлақо билмас экан.

РАҲБАР... АЁЛЛАР

Шу пайтгача дунё микёсида бештагина аёл Бош вазир лавозимида ишлаган. Уларнинг биринчиси 1960 йил 21 июль кун

Шри-Ланка Бош вазири этиб тайинланган Сири-маво Бандранайке хонимдир. Бу аёл ақл-заковати, сиёсат ва фалсафа ҳамда бошқа кўпгина илмлар билимдони мукофот тарихида бериладиган пул ўрнига «Спенсер» фирмасининг махсус лоти бўлган нияҳотда қимматбаҳо чолгу асбоби — роялти танлаган ва халойиқ томонидан ушбу мукофот билан тақдирланган. Шуниси қизиқки, Жарман хоним роял чалишни мутлақо билмас экан.

Президент лавозимида эса ҳозиргача ҳеч қайси давлатдан аёл киши сайланмаган.

Рўзбой АЗИМНОВ.

МЕҲР-ШАФҚАТ АРДОҒИДА

Болалар кўпса олам қулади. Уларнинг та-бассумида юрт фаровонлигини, олам тинч-лигини кўриш мумкин бўлади. Собир Раҳи-мов туманидаги 100-махсус мактаб-интер-натда ўтказилган меҳр-мурувват байрамида биз бунга яна бир бор амин бўлдик.

Бу гўша шу кун турли муассаса раҳбарлари, ота-оналар ва бошқа меҳмонлар билан гавжум бўлди. Байрамда интернат тарбияланувчиларининг Президентимиз Исмоил Каримовга йўллаган миннатдорчилик мактуби ўқиб эшиттирилди.

— Мустақил дёвиримизда меҳр-мурувват байра-ми кенг ишқолланипти, — деди Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар кў-митасининг раиси Фарида Абдурахимова. — Бу эса юртимизда ҳар бир одамнинг эътиборда экан-лигини далолат беради. Бу ерда ҳақиқий фи-дойи инсонлар меҳнат қилаётганлигининг гувоҳи

бўлди. Ўйлаймизки, сизларнинг эртанги бугундан ҳам сермизмун ва қувончга бой бўлади.

Сўнгра интернат тарбияланувчилари ўзлари тайёрлаган куй, қўшиқлар, рақс ва шеърлардан иборат томоша кўрсатишди. Бундан уларнинг жисмонан оғир бўлсаларда, маънан соғлом ва баркамол эканликларини яққол сезиш мумкин эди. Ўзбеки-стон телерадиоканиси қўшидаги «Бунбўлча» ан-самбли ва «Оқшом эртаклари»нинг ташири айниқса болалар қалбига ўчмас из қолдирди.

Анжуманда турли жағғармалар томонидан мак-таб-интернат тарбияланувчиларига кийим-кечак ва компьютерлар совға этилди. Интернат жамоасига эса пул ҳада қилинди.

Наргиза ПИРНАЗАРОВА.
СУРАТЛАРДА: байрам кечасидан суратлар.
Рашид Галиев олган суратлар.





Диплашув

«...ГАРДИ ТҮТИЁ КҮРИНУР»

Биз кўпинча комил инсон қандай бўлмоғи лозимлиги ҳақида баҳслашамиз. Фикр-мулоҳаза юритамиз. Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Ҳамид Сулаймон номидagi кўлбзмалар институти директори, Ўзбекистон Республикаси фан арбоби, академик Азиз Қайумов билан бўлиб ўтган суҳбатимиз ана шу мавзуга бағишланди.

— Домла, ҳар бир киши ирки, эътиқоди ва дунёқарашидан қатъи назар, аввало инсон деган буюк номга лойиқ экани қандай фазилатлар билан баҳоланади?

— Инсон даставвал Ватанга муҳаббат билан яшамоғи керак. Юртига, аждодлари ҳоқи кўмилган жойга муҳаббат билан яшамоғи керак. Юртига, аждодлари ҳоқи кўмилган жойга муҳаббат билмаган кимса ўзини инсон аташи адолатдан эмас. Ватан — ҳар биримиз учун энг азиз ва қимматлидир.

Мен хорижда узок яшаган эмасман, бироқ сафарларда кўп бўлганман. У ерларда бизга хўб меҳмондўстлик, иззат-эҳтиром, илтифот кўрсатишган эса-да, бабириб она юрт соғинчи, ватанга соғ-омон етиб бориш истаги устунлик қилаверади. Ўзи тугилиб ўсган дийр бағрида яшамоқ буюк саодат ва бахт-ку. Гапларим кимларгадир жуда сийқа туюлиши мумкин, бироқ Ватанга муҳаббати бўлмаган киши абадий бахтсиздир.

Кўзимга ҳур Ватаним гарди түтиё кўринур,
Анинг муҳаббати ҳар бир кўнгулга жо кўринур.

Чархйй домланинг юқоридаги мисрлариди юртга бўлган туйғулар ажиб тарзда ўз аксини топган.

Қолаверса, баркамоллиқнинг яна асосий шартларидан бири инсонпарварлик ва халқпарварликдир. Бу икки эзгу хислатларни бир-биридан ажратиш мутлақо мумкин эмас. Ўз халқи манфаати учун хизмат қилиш барчамиз учун шарафлидир. Халқ — инсонлардан иборат. Демак, ўз халқини севган инсон бошқа халқларни ҳам севади. Инсонни тарбиялаб, байналмилал туйғуларни шакллантиришда ҳам муҳим аҳамият касб этади.

— Баркамол инсоннинг кундалик турмуш билан боғлиқ асосий белгилари нималардан иборат?

— Бунда биринчи навбатда меҳнатсеварлик кўзда тутилади. Киши ўз меҳнатидан баҳраманд бўлиши, лаззат топа билиши керак. Қадимий китоб, кўлбзмаларда таъкидлашча, ҳазрати Баҳоуддин Нақшбанд ўзларининг уч-тўрт таноб ерининг ярмига буюдй, ярмига эса ман экиб, уларни ўзи янчиб, нон ёпиб кун кечирар эканлар. Рус адабиётининг забардаст намояндаси Лев Толстойнинг ер хайдаётган суратига кўзингиз тушган бўлса керак. Демакки, ўз кўлинг билан яратган неъматдан, меҳнатдан тоғлироғи йўқ. Халол меҳнат — турмуш, яшашнинг шартидир.

Баркамолликка элтувчи йўллардан яна бошқаси киши таъма, гараздан нафратланиши керак. Чархйй домладан эшитгандим: «Измаман қанаъ залла ман тамаъ», яъни «Қаноат қилган одам иззат топади, таъма қилган одам хор бўлади». Бу тўғрида шеърят султони Алишер Навоий ҳам: «Саховатнинг энг биринчи белгиси ҳеч кимдан ҳеч нарса таъма қилмаслиқдир» деган.

Қолаверса, халқимизда каттага ҳурмат, кичикка шафқат, деган лўнда ва мазмундор нақл бор. Келинг, ота-онага нисбатан ҳурматни олайлик. Бошқалар тўғрисида айтиш одобдан эмас, албатта. Ота-онамиз ҳаёт пайтида ҳурматини жой-жойига қўйганмиз, деймиз. Ёшимиз ўтган сари уларга қилган муносабатимиз унчалик ҳам кўнгилда-гидек бўлмаганини ҳис этамиз. Лекин энди кең! Шунинг учун ёшлар ота-оналарнинг ҳурматини ўз ўрнига қўйишсинки, токи кейинчалик улар юрагига армон қолмасин.

— Энди шахснинг бевосита ўзига хос фазилатлари тўғрисида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Озоликка муҳаббат инсон учун гўзал зийнатдир. Бу ҳақда Абу Райхон Беруний «Минералогия» китобининг «Тарвихалар» бобида ҳам батафсил айтиб ўтган. Китобдан шундай хулоса чиқариш мумкинки, кишининг уст-боши, яшаши, ишлаш жойи, танаси ҳам покиза бўлмоғи керак. Қизларимизга қарата айтган насихатига бир эътибор берингиз: «Пардоз воситаларининг ичида энг фойдалиси сув бўлсин!»

Ундан ташқари гўзал туйғу — севгини ҳам ҳар бир йигит-қизда тарбиялаш даркор. Муҳаббат бахтиёрликнинг асосий омил бўлиб, баркамоллик сари етаклаб, ёвузлик томирини тугатувчи улкан қудратдир. Фикримча, жамиятни ёт иллатлардан тозалашда пок муҳаббатнинг аҳамияти беқиёсдир. Бадиий асар қаҳрамонлари — Қумуш ҳам, Отабек ҳам бировга ёмонлиқни раво кўрмайди. Ҳазрат Навоий айтидларки:

Ошиғки муроди комил бўлғай,
Ишқ аро анга ҳаром бўлғай.

Соф севги олижанобликка ундайди, камолотга еткази-ди.

Атроф-муҳитни муҳофаза қила билиш, табиатни асраб-авайлаш, сувни, заминимизнинг зумрад ўсимликлари, гаройиб жониворларни ҳимоялаш ҳам ҳар бир инсон учун фазилат саналади.

Суҳбатдош
Назокат УСМОНОВА.

Маълумки, Ер қуррасининг тўртдан уч қисмини сув ҳавзалари эгаллаган. Улардаги маржонлар сокин ва иссиқ сувли денгизларда яшайди. Бундай денгизлар сирасига экватор чизиги атрофида жойлашган — Қизил денгиз, Фосс кўрфазини ва Маржонлар денгизини қиради. Бу сув ҳавзаларида моллюскаларнинг марварид (дур, инжу)лари ҳам ҳаёт кечиради.

Маржонлар денгизга ранг-баранглиги билан гўзаллик, нафосат бағишлайди. Улардан аёлларимиз севиб такадиган турли тақинчоқлар, тасбехлар ясалади. Урта Шарқ давлатларида Миср, Эфиопия бозорларида турли тақинчоқ маржонлар кўллаб харид қилинади. Қизил денгиз сайёрамиздаги барча денгизлар ичида маржонга бой ҳавзадир. Унинг ўзига хос табиати маржонларнинг ривож топишига қулайлик яратган. Масалан, бу ерда ҳавзага сирдан сув келтирадиган дарёлар — ирмоқлар мавжуд эмас. Улар бўлганда ирмоқлар орқали денгизга лойқа, кум, майда тошлар келиб қуйилган бўлар эди. Қуйқумлар сув денгиз тубидаги маржонларга шикаст еткази-ди. Иккинчидан, денгизда довул, шамол, тўқинланиш йил давомида кузатилмайдди. Сувнинг юза қисми чайқалиб туради, бу эса маржонлар ҳаётига ёмон таъсир қилмайдди. Учинчидан, сув тиниқ, илиқ ва тузлар миқдори меъёрида.

Маржонлар шундай муҳитда яхши ривожланади. Денгиз бўйидаги давлатлар (Миср, Саудия Арабистони, Яман) маржонларни қорун асосида муҳофаза қилади. Денгизда ба-ликларнинг 20 тури маълум. Дельфинларни учратамиз. Улар майда жониворлар ва бир қатор ўсимликлар билан бирга маржонларни ҳам севиб тановул қилади.

Маржонлар денгиз тубига бир томони билан ёпишган ҳолда ўсади. Уларнинг жаса-длардан оролчалар, қоялар пайдо бўлади. Улар риф тоғлари деб юритилади. Риф тоғлари айниқса кўринмас сув ости қоялари, тепаликлар, денгизда юрвчилар ҳаётига катта ҳавф тугдиреди. Соҳил бўйлаб жуда катта масофа-да сув остида маржонлар ястаниб ётибди. Улар

тўп-тўп ёки оила-оила бўлиб яшайди, турли ра-нгда жилваланиб туради. Маржонларни тала-шиб еб турган балиқлар ҳам ранг-баранглиги диққатни жалб қилади.

Денгизнинг икки соҳилида томошагоҳ, сай-гоҳ ва оромгоҳлар кўп. Рангли балиқлар солиб қўйилган улкан аквариумлар атрофида одамлар гавжум. Айрим жойларда маржон билан ҳуфё-на машғул арабларни кузатиш мумкин. 16—17 чамаси ёш ўспирин бир овёнга чилвир боғлан-ган, бир учи шеригини қўлида ўралган ҳолда сувга шўнгийди. 3—5 дақиқа ўтар-ўтмас бир қу-чоқ маржон бутаси чиқади. Қирғоқдаги шериги териб чиқишга қўмаклашади. Шохларни қури-тади ва маржонни ажратади. Маржонни юлиш учун 15 метр чуқурликка тушади. Акула ҳужуми

ларни оддий кўз билан кўриш мумкин. Бу эса сувнинг ўта шаффофлиги тиниқлигидан дало-латдир.

Бир кеча-кундузда денгиз сатҳи 2 марта кўтарилади ва пасаяди. Сув ранги яшил, пушти, сариқ бўлиб куни бўйи турланади. Чўмиливчи-лар ўзини сувда муаллақ сезади, чунки со-лиштирма оғирликлари тенглашган бўлади. Су-востини ва сувусти риф тоғларини атрофи сут рангидай оқ. У планктандан (бир ҳужайрали сув ҳайвонларидан) иборат. Денгиздаги ўсимлик ду-нёси ичида маржон ўсимлиги ҳукмронлик қи-лади. Уларнинг ташқи тузилиши замбуруғ (қу-зикорин), макарон, чангал, ёнғоқ ва бутани эс-латади. Шохлари, танаси найча каби бўлади. Улар саккиз, олти ва тўрт қиррали тузилишга

маълум вақт истикомат қилганлар. Бу ерда Комрон Мирзо ва Аскарйй Мирзоларнинг қа-бри бор.

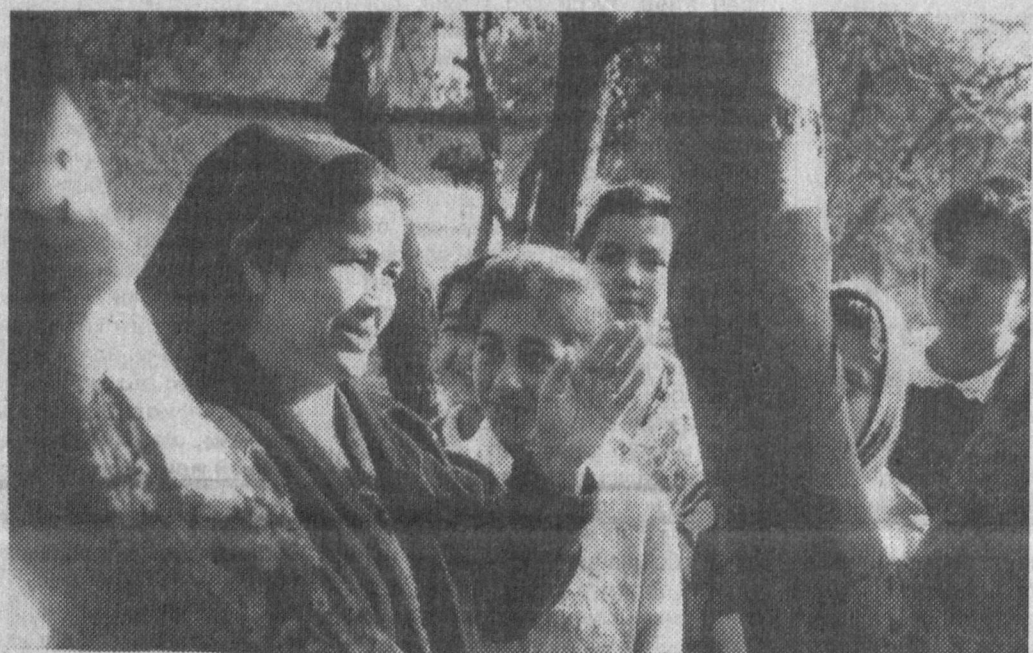
Маржонлар аслини олганда маржон-полип-лар ёки гидронлар синфига мансубдир. Улар ичи ковак ёки найчасимон ҳайвонларни таш-кил этади. Маржон скелети оҳақ ёки шох (му-гуз)дан иборат. Уларнинг айрим турларига на-риф тоғларини ҳосил қилишда иштирок эта-ди. Беэак буюмлар кўпинча маржонларнинг қизил ва қора туридан тайёрланади, чунки улар анча гўзал манзарага эга.

Маржон-полиплар умуртқасиз ҳайвонларга мансуб бўлиб, тўп-тўп яшашни афзал кўра-дилар. Айрим турлари борки, яқка яшашни одат қилган. Танаси қувурсимон. У товони би-лан денгиз тубига ёпишган, бир учига тева-ракни пайпасловчи оғиз тешиги бор. У жин-сий ёки жинсиз йўл билан кўпаяди. Мар-жонлар 6 минг турга бўлинади. Улар яратган оҳақтошлар фойдали қазилмалар сифатида ку-рилиш хом ашёси ва қишлоқ ҳўхалик зарар-қунадаларига барҳам беришда катта аҳамият-га эга.

Маржонлар жавоҳирлар қаторидан ўрин ол-ган. Улар ўз сифати, сарф-хароҷати ва ма-вқеига кўра 3 га бўлинади: 1-даражали жа-воҳирлар: олмос, ёқут, зумрад, олтин, марва-рид, 2-даражалилар: топаз, гранит, циркон, опал, 3-даражалилар: феруза, биллур, қаҳра-бо, маржон.

Жаҳон халқларининг Қизил денгизга бўл-ган қизиқиши йил сайин ортмоқда. Денгиз соҳилидаги давлатларга келувчи сайёҳлар со-ни кўпаймоқда. 1997 йилининг ўтган 8 оий мо-байнида Мисрга келган сайёҳлар сони 1996 йилининг шу кўнларига нисбатан 13 фоизга ортган. Фақат август ойининг ўзида Мисрни-нг зиёратгоҳларидан 445 минг киши томоша қилди. Бунни мавсумий томоша деса бўлади. Саудия Арабистони, Яман давлатлари жойлаш-ган денгиз соҳилини мусулмонларнинг улўғ айёмлари Рамазон, Қурбон ҳайити ва Умра кўнларида зиёратчилар сони беҳисоб дара-жада бўлади.

Зокиржон МАШРАБОВ.
Қўзйбой ҚОРАБОЕВ,
геология-минералогия фанлари
номзодлари.



Тошкентдаги 224-мактаб боғида турли хилдаги мевали ва манзарали дарахт-лар ўқитувчилар бошчилигида ўқувчилар томонидан меҳр билан парваришлана-ди. Айни кўнларда ҳам бу ерда барчанинг кузги юмуш билан банд эканлигини кўриш мумкин.

СУРАТЛАРДА: (юқорида) Замира Норкулова ўқувчилари билан дарахтларнинг инсон ҳаётида ва табиатда тугган ўрни ва уларни асраш лозимлиги ҳақида суҳ-батлашяпти; ўқувчилар дарсдан сўнг хазон йиғишмоқда.

Равиль Альбеков олган суратлар.



СУЛАЙМОН ВА ЧУМОЛИ

Ҳазрат Сулаймон ҳам шох эди, ҳам пайғамбар. Ул зотга инсу жинс, жамики жонзот итоат қилар, Сулаймон эса қурту қумирсқа, паррандаю дарранданинг ти-лини билар, улар билан суҳбатлашарди. Бир кун Сулаймон дабдабаю ҳашамат би-лан чумолилар тўдаси ёнидан ўтди. Бар-ча чумолилар унинг хизматига югурди-лар, минг-минг чумоли ҳузурида ҳозир бўлди. Аммо бир чумоли унинг олдига бормади. У чумолининг уяси олдида бир тепалик бор эди. У бир ўзи яқка тан бў-либ, шу тепалик тўпроғини бошқа, ёққа тортар, тепаликни буткул ташиб, уйининг олдини текислаш пайига тушган эди. Сулаймон уни олдига қаҳириб деди:

— Эй чумоли, сени жуда бетоқат ва ташвишли кўрапман. Агар сенда Нўҳ уми-рюи Айюб сабри бўлса ҳам бу улкан те-паликни ташиб битказолмайсан. Бу се-нинг ишинг эмас, шу кичкина жуссанг, зиғирдан ҳам майда кўлларинг билан шу тепаликни ташиб битказиш мумкинми?

Чумоли Сулаймонга қараб деди:

— Эй шох, бу йўлда ҳиммат билан иш қўрсатиш керак. Сен менинг ниятимнинг ўзига эмас, ниятимнинг камолига боқ-ғил. Мени бу йўлга муҳаббат бошлади. Мен тепа нарёғидаги бир чумолига ошиқ-ман, тепа мени ундан ажратиб туради. У чумоли менга: шу тепани орадан кўтар-санг, васлигма етиб, бахтиёр бўласан, деди. Бу хижрон деворини ташиб тугат-масам бўлмас. Шу боис ҳозир бу ишга бел боғлаб турибман, бундан бошқа нар-сани билмасман. Агар тепаликни ташиб йўлни тозаласам, ёр васлига етиб, шо-дон бўламан. Аммо иктидорим етмай, шу йўлда жон берсам, тақдиримдан минг-дан-минг розиман.

Эй фарзанд! Ишқни чумолидан ўрган, ёр васлига етиш осон эмас, жон фидо қил жонона керак бўлса. Чумолига паст

ИБРАТИН ҲИҚОЛТАР

назар билан қарама, чунки унинг ҳам қалбида ишқ инқилоби мавжуд. Бу йўл-да нималар бўлаётганини билиш қийин. Балки шер чумолидан танбех олар. Ҳа, ишқ мўъжизалар яратар оламда!

КҮКАРМАЙ МЕВА БЕРГАН ДАРАХТЛАР

Кўнлардан бир куни Нўширавони Одил аъёнлари билан юрт айланишга чикди. Боғ-роғлар, серҳосил дала-ларни кўрди. Йўли сахрога тушиб бораёт-ган эди, бир чолга дуч келдиким, бе-лини уч жойидан боғлаб, сув ташиб, саҳронинг бир чеккасини обод қилиб, ниҳол ўтказмоқда эди. У шижоат би-лан, завқ билан ишларди. Нўширавон-нинг чолга ҳаваси келди ва отидан ту-шиб деди:

— Салом сизга, отахон, ҳорманг. Отахон, соқолингиз оқариб, ёшингиз ҳам бир ерга бориб қолган экан. Ўйда ўтириб дам олмайсизми, бу дунёин-гиздан у дунёингизгача яқинроқ кўринади. Энди сиз эккан ниҳоллар кўкариб ҳо-сил бергунча қанча иллар ўтади. Ун-гача сиз бормисиз, йўқмисиз?

Чол подшога қараб деди:

— Эй подшойи олам, бизгача қанча-дан-қанча одамлар дарахт кўкартириб кетдилар, биз эса мевасини едик. Энди навбат бизга, ўғлим. Мен ўзим ҳу-зурини кўрай деб ўтказаятганим йўқ бу ниҳолларни, балки келажақда яшайди-ган одамлар учун ўтказмоқчиман, ав-лодлар унинг мевасидан ёйди.

Чолнинг гаплари Нўширавонга ёқди. Хурсанд бўлиб, шу саҳрони обод қи-лишингизга сарфлагайсиз, деб бир ҳа-мён олтин берди.

— Шохим, мана кўрднгизми, мен ўт-қазган ниҳоллар аллақачон мева бер-ди, — деди чол.

Нўширавон чолнинг бу лутфидан яна ҳам очилиб кетди ва яна бир ҳамён ҳадыя этди.

Иззат АҲМЕДОВ.

Биласизми?

хикоя қилинишича, дуруст натижадан умидини узган кулоллардан бири аралаш-мани кўйдириш учун ерга қўлиб қўйди. Орадан йил-лар ўтиб кулолнинг нева-раси ўша аралашмани то-пиб олади ва... чинни их-тиросисига айланади.

КАСТРЮЛГАЧА

Тувакдан аввал кастрюль бўлган. Кастрюль оддий са-ватга ўхшаш бўлиб, унинг ичига йил шуваб ўтда тоб-ланган бўлиш ҳам мумкин. Алангада шох-новдалар қуйиб, уларнинг изи лойга ўтиб қолган. Кейинчалик одамлар туваклар асашга ўрганишган, лекин уни тў-қима саватдагига ўхшаш қиялама катаклар билан беэашган. Силлиқ тувак қадимий кулолларга ҳалати кўринган. Катак излари би-лан беэатилган идиш пар-чалари ҳали-ҳануз қазилма-лардан топилиб туради.

Назира НАЗАРОВА
тайёрлади.

Бу ўсимлик айқитовондошлар оиласига кирувчи, жуда ҳам чи-ройли гулли, бўйи 60-100 сантиметрға етадиган кўп йиллик ўт ўсимлигидир. Гулсалимининг барглари анча йирик, узун бандли бўлади. Фаслнинг эрта-кеч келишига қараб май, июнь ойларида гуллабди. Уруғи эса июль, август ойларида етилади. Меваси кўп уруғли, катталиги 1-2 сантиметр, сертук, пишгандан кейин пастки чокидан ёрилади. Уруғлар тухумсимон чўзиқ бўлиб, қора ва ялтйрок.

Наботот

ГУЛИСАЛИМ

Бу ўсимлик Тошкент Олатоғида, Чотқолнинг жануби-ғарбий қисми-да. Ҳисор, Фарғона тоғларининг майда шағалли, тошли жойларда, дарахт ва бутали, ўт-ўланли ўтқоқ-ларда ўсади. Тиббиётда гулса-лимнинг илдизи ва ер устки қис-ми, барги, гули ишлатилади. Ер устки қисми ўсимлик гуллаган ва-қтда ўриб олинади ва соя жойлар-да қурилади. Илдизи эса кузда кавлаб олинади, сўнгра қуёш таф-тида қурилади.

Гулсалимининг баргида ва гули-да аскорбин кислотаси, уруғида

эса 27 фоиз ёғ бор. Бу ёғ тиб-биётда ошқозон-ичак, асаб тизи-мининг бузилишида, неврастения касаллигида ва уйқусизликда тинч-лантирувчи дори сифатида ишла-тилади. Илдизиди салицин глико-зиди, салицилат кислотаси, сапо-нинлар, алкалоидлар, 78,5 фоиз-гача крахмал, 10 фоизгача қанд, Е дармондориси, ошловчи ва бош-қа моддалар бор. Лекин охириги йилларда одамлар томонидан бу ўсимлиқнинг илдизи кўллаб кав-лаб олинishi натижасида улар та-биятда жуда ҳам камайиб кетмоқ-да. Шунинг учун ҳам гулсалим Ўз-бекистоннинг «Қизил китоби»га ки-ритилган.

Худойберган ХУДОЙБЕРГАНОВ,
биология фанлари номзоди.

Шеърят

КҮЗЛАРИНГ

Сеҳринг борму кўзингда,
дилбар,
Боқаману ўтда ёнаман.
Сеҳринг борму сўзингда
дилбар,
Тинглайману ишққа
қонаман.

Кўзларингга ташнаман
мудом,
Майли, севги ўтида
ёндир.
Сўзларингга айла, майли,
ром,
Ташна дилим лутф ила
қондир.

ДУНЁ

Қайга бунча шошади
инсон,
Бирон ерда топмайди
қўним.
Шамол каби ошиқар ҳар
он,

Ўтса дея тўқис ҳар куним.

Ўтар бир кун шошилган
инсон,
Учган каби фалакдан юлдуз.
Афсус, ўйлаб кўрмас бир
замон,
Қолдирсак деб эзгу бирон
из.

НАВО ҚИПМАСА

Булбул атар эди уни ким,
Дилни ўртар наво қилмаса.
Фидойи деб ном олмас ҳеч
ким

Юртга ўзин фидо қилмаса.

Ишқ малҳами малҳам

эрурми,
Ишқ дардига даво қилмаса.
Тилагини шул: одам одамга
Дўст бўлса жофо қилмаса.

Зокхиджон ИКРОМОВ.

Мамлакатимизда бугунги куннинг муҳим вазифаларидан бири — маънавиятни шакллантириш ва уни камол топтиришдир.

«Халқнинг маънавий руҳини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш Ўзбекистонда давлат ва жамиятнинг энг муҳим вазифасидир. Маънавият шундай қимматбаҳо меваки, у бизнинг қадимий ва навқирон халқимиз қалбига бутун инсониятнинг улкан оиласида ўз мустақиллигини тушуниб етиш ва озоқликини сезиш туйғуси билан биргаликда етилган. Маънавият инсонга она сuti, ота намунаси ва аждодлар ўғити билан бирга сингади», — деган эдилар Республикамиз Президенти И.А.Каримов.

Улкан маънавиятимизни ташкил этувчи йирик масалалардан бири исломий илмларни тиклаш, ислом назарияси ва тарихи, ислом фалсафаси ва ҳуқуқшунослиги, ислом маданияти ва ахлоқи билан боғлиқ илмий муаммоларни атрофлича ва чуқур тадқиқ этишдан ҳам иборатдир. Мустабид тузум даврида ушбу илмларнинг ўрганилмай қоллиши туйфайли биз бу соҳада анчагина орқада қолб кетдик. Оқибатда ислом динини бир томонлама, юзаки тушуниш, унга хос чуқур фалсафа, юксак маънавият, покиза ахлоқдан бебаҳра қилиб, фақат тоат-ибодатга айлантириб қўйишдек нотўғри ҳолатлар юз берди.

Ислом дини ҳаёт фалсафаси эканини, у жамият аъзоларини энг юксак инсоний қазилатлар эгаси қилиб тарбиялашини, инсонпарварлик, халқпарварлик, адолат, ҳалоллик, бошқа миллатлар динларига эҳтиром, олийжаноб ахлоқни тарғиб этишини яхши англаб етмоқ, ислом тарихидан ҳа-бардор бўлиб, ватандош улаомларимизнинг ислом тараққиётига қўшган буюк ҳиссасини билмоқ ҳар қайсимиз учун муҳимдир.

Кези келганда шунга айтиш керакки, шўролар даврида республикамиз учун ислом-шуноҳ кадрлар тайёрлаш масаласи мутлақо эътибордан четда қолди, ислом билан алоқадор тадқиқотлар ҳам атеизм нуқтаи назаридан амалга оширилиб, исломий қадриятлар асоссиз ҳолда қоралаб кўрсатил-

Қадриятларимиз

ҲАЁТ ФАЛСАФАСИ, МАЪНАВИЙ МАНБА

ди. Ислом назарияси ва амалиётини пухта эгаллаган дунёвий олимлар тайёрланмади.

Илм-фаннинг долзарб муаммоларини ҳал этиш, ислом илмига доир хилма-хил масалаларни атрофлича ва чуқур тадқиқ этишда дин арбоблари билан дунёвий олимларнинг ҳамкорлиги катта аҳамиятга эга. Бу ҳамкорликка эришиш ва уни муттасил ривожлантириб бориш учун ҳар икки гуруҳ ўртасида ўзаро ишонч руҳини қарор топтириш, биргаликда ҳал қилиниши лозим бўлган муаммоларни аниқлаб, аралаш илмий гуруҳлар тузиш каби вазифаларни ҳал этиш лозим бўлади.

Истиқлолимиз барча фанлар ҳам исломий илмларни ривожлантириш учун барча шариоитларни яратиб берди. Республика-мизда исломий илмлар соҳасида олиб борилаётган ислохотларнинг мантикий ечими сифатида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 19 майдаги қарори билан Халқаро Ислом тадқиқот маркази тузилди. Ниҳоят бизнинг имкониятлар очилди.

Мазлумки, ислом диний таълимот бўлгани билан бир қаторда ижтимоий тараққиётимиз жараёнига охириг минг йилдан зиёдроқ вақт ичида таъсирчан, қимматбаҳо маънавий озуқа бериб келаятган тарихий омил ҳамдир. Ислом дини доирасида дунёвий ҳолларда бутунлай мумкин эмаслигини ҳам таъкидлаб ўтмоқ лозим. Демак, биз масалалар бир тарафлама эмас, ҳар тарафлама ёндошимиз керак. Бошқача қилиб айтганим бўлса, исломни фақат диний таълимот сифатида олиб қарамасдан, балки жамият тараққиётининг йирик маънавий омиллари билан бири сифатида қарамоғимиз ҳам лозим.

Шундай экан, ислом ҳақида гап борганда, биз унинг ҳам диний, ҳам илмий тарафларини баробар кўтариб, тарихимиздаги ўрнини аниқ белгилаб, ҳаққоний равишда, оқини-оқ, қорасини-қора қилиб халқимизга етказишимиз зарурдир. Халқимиз тўғри маълумот олган тақдирдагина диний таассуб, ҳақолатга ўрин қолмайди ва биз кутган натижаларга эришамиз.

Халқаро Ислом тадқиқот марказининг изланишлар доираси Ўзбекистонда умумисламий маданият, умумисламий қадриятларни ташкил этувчи ўнлаб йўналишларни қамраб олади. Бинобарин, ислом динини ижтимоий ҳодиса сифатида тарихий жараён-дан чиқариб ташлашга уринган сиёсат замонидан бу кураш фақатгина исломга қарши йўналтирилмаган эди. Шунинг учун ҳам биз маданиятимиз тарихига оид бўлган қўпгина илмий йўналишларни ўргинолмай, бу соҳадаги изланишларни чеккага суриб қўйишга мажбур бўлдик.

Юқорида зикр этилган муаммолар қатори «ислом санъат, маданият душмани» қабилидаги нотўғри, ғайри илмий қарашларнинг асоссизлигини фош этиш, биздаги ислом маданиятининг бошқа шарҳ халқлари санъати ва маданияти ривожигаги ўрни ва қўламини атрофлича ўргиниш, ҳаётимизда сақланиб қолаятган ноисломий, хурофий аъёналар сабаблари ва манбаларини аниқлаш масалалари ҳам ечим талаб бўлиб турибди.

Диний эътиқод эркинлигидан ўзларининг гаразли мақсадлари йўлида фойдаланмоқчи бўлган ва чет эллардан келаятган ваҳ-хобий, салафий, қодиний, баҳорий таълимотлари, ислом фундаментализми деб ном олган экстремистик кайфиятдаги сохта мазҳабларнинг зарарли гоиларини изчил фош этиб бориш, ҳамда уларга қарши йўл-йўриқлар ишлаб чиқиш, ана шундай қалбаки гоиларни ўз вақтида фош эта бориб, ислом аҳлига тўғри йўл кўрсатиш ҳам Марказ фаолиятининг бир қиррасини ташкил этади.

Халқаро Ислом тадқиқот маркази олдида турган долзарб вазифалардан яна бири

диний адабиётни ҳар томонлама тадқиқ этиш, унинг моҳияти, ўзига хос жиҳатлари, тараққиёт омиллари, босқичлари, йирик вақиллари ижодининг гоийий хусусиятларини аниқлаш, бу хил тадқиқотлар заминидан эса диний адабиётнинг тафаккуримиз ривожигаги ўрни ва аҳамиятини аниқлашдир.

Коммунистик тузум йилларида динга бўлган муносабат туйфайли ўзбек адабиёти тарихини ўрганиш соҳасидagina эмас, балки тарих, фалсафа соҳаларида ҳам бир ёкла-малик қандай аянчи оқибатларга олиб келгани ҳаммамизга маълум. Халқимизни улардан бебаҳра қолдириш, меросимизни қар-дан чала ёритиш, буюк аждодларнинг диний мавзулардаги асарларини эътибордан четда қолдириш туйфайли сохталаштириб кўрсатиш диний адабиётнинг муҳим тарбия-вий аҳамиятини йўққа чиқаришдек жиддий хатоларга олиб келганлиги сир эмас.

Шундай экан ўрганилиши зарур бўлган масалалардан яна бири, шубҳасиз, ислом ахлоқи масалаларидир. Бунинг долзарбли-ги, айниқса мустақиллик шароитида катта аҳамият касб этмоқда. Мустабид тузум да-вида биз асосан коммунизм курувчисининг ахлоқ кодекси асосида иш қўришга одат-ландик. Бу кодекс дунёқараш торлигига, ахлоқий ва маънавий жиҳатдан чекланган-лигига қарамай биз уни қўлларга кўтариб макташга мажбур бўлдик, қачонки ислом ахлоқидек кенг уфқлик, мукаммал ахлоқий нормалар борлигини билган бўлсак ҳам. Халқимизга минг раҳмат, шундай маъна-вий оғир кунларда ҳам бирорта масжидини бузишга йўл қўймади, динида эътиқодини сақлади, имонини поймол эттирмади. Ма-на энди биз жамиятимизни истиқлол маф-куриси руҳида тарбиялашда умуминсоний қадриятлар қатори, ислом ахлоқи асосла-рини замон талаблари заминидан ишлаб чи-қишини ва шу билан бирга баъзи исломий мазҳаблар гоиларининг зарарли оқибатла-рини фош этувчи материалларни нашрга тайёрлаб, халқимизга етказишимиз зарур.

Зикр этилган масалаларни ҳал этиш халқимиз олийжаноблигини, саховатини ва бу-лар заминидан унинг ватанпарварлик ҳис-сини мустаҳкамлайди, замондошимизнинг ахлоқий қиёфасини белгилайди.

Маҳаллий ахлоқ нормалари ва умумин-соний ахлоқий нормаларнинг ўзаро таъсир жараёнини, уларнинг шаклланишида ҳади-сларнинг роли, ҳозирги замон ахлоқий қар-ашларининг ислом билан қай даражада бо-ғлиқлигини тадқиқ қилиш ҳам шулар жумла-сига киради.

Истиқлол ислом таълимоти, исломий маънавият, исломий-диний қадриятлари-мизни радио ва телевидение орқали кенг тарғибот қилиш учун имкониятлар яратди. Ҳозирги даврда ана шу халқчил ахборот воситалари орқали ислом тарихи, фалса-фаси, ҳуқуқшунослиги, ахлоқига, буюк ал-ломалар ҳаёти ва меросига доир қизқар-қил суҳбатлар, маърузалар, адабий қўрса-тув ва эшиттиришлар муттасил бериб бо-рилмоқда.

Лекин шунга ҳам айтиб ўтиш керакки, уш-бу тарғибот ишлари ҳали юқори савияга кўтарилишга йўқ. Амалга оширилаётган тадбирларнинг муайян режа асосида тар-тибли уюштирилмаётганлиги туйфайли бир хил масалалар такрорланса, бошқа муҳим муаммолар эътибордан четда қолмоқда. Диний ва дунёвий олимларнинг биргалик-даги суҳбатлари қамдан-қам уюштирилмоқ-да. Шунинг учун диний мазмундаги қўрса-тув ва эшиттиришларнинг режалари Рес-публика Дин қўмитаси, муслмонлар идо-раси билан мувофиқлаштирилган ҳолда Халқаро Ислом тадқиқот маркази томони-дан ташкил қилиниши ва амалга оширили-ши мақсадга мувофиқдир.

Халқаро Ислом тадқиқот маркази ўз фа-олиятида халқаро илмий анжуманлар ўтқа-зишга алоҳида эътибор беришини лозим то-пайди. Шундай анжуманлар ўтказиш орқали халқаро ташкилотлар, ҳомийлар, илмий марказларнинг диққат-эътиборини ўзига жал-об этиш мумкин.

Бизнинг халқимизга оид диний-маданий мерос асрлар давомида асосан араб тили-да яратилганини назарда тутган ҳолда ис-лом фалсафаси, тарихи, ҳуқуқи, ахлоқи, шунингдек, тасаввуф таълимотига оид йирик тадқиқотларни ўрганиб, таржима қилиб, уларнинг академик нашрларини тайёрлаш ҳам Халқаро Ислом тадқиқот маркази ва-зифаларига кирадиган муҳим масалалар-дандир.

Марказимиз таркибида илмий тадқиқот бўлимлари ва гуруҳлардан ташқари қўлё-ма асарларни сақлаш, харид этиш ва ўрга-ниш бўлимини ташкил қилиш диққат мар-казимизда турган масалалардан биридир.

Кўриниб турибдики, Халқаро Ислом та-дқиқот маркази олдида исломни ниҳоятда кенг доирада ўрганишдек улкан вазифа ту-рибди. Бу вазифаларнинг ҳаммасини бир мақола ҳажмига сиғдириш қийин бўлгани-ни учун биз фақат асосий масалалар билан чекландик.

Албатта, марказимиз жамоаси қанчалик сидқидилдан меҳнат қилмасин, бизнинг олдимизда турган ишларни яққаликда амал-га ошириш мумкин эмас. Бошқа тарафдан, шунга эътиборга олаётимизки, бугун рес-публикамизда Ислом билан боғлиқ бўлган қўп-гина илмий йўналишларда меҳнат қилаёт-ган иктидорли олим ва мутахассисларимиз-эз эмас. Улар мамлакатимизнинг турли олий ўқув юрларида, Фанлар академияси институтларида, музейларда, маданий мар-казларда, турли маърифий жамиятларда иш-қилишяпти.

Халқаро Ислом Тадқиқот маркази ўз ол-дига қўйган мақсадлардан яна бири улар билан ҳамкорлик қилишдир. Хулоса қилиб шунга айтиш мумкинки, ислом динининг бар-ҳақи қадриятларидан халқимизнинг иқтисо-дий фаровонлик ва маънавий қамолоти йў-лида баракали фойдаланиш муҳим вазифа-дир.

Маҳмудхўжа НУРИТДИНОВ,

Халқаро Ислом тадқиқот маркази мудири,
фалсафа фанлари доктори.

ЭНГ ЯХШИ ИЖРОЧИЛАР

Ўзбекистон театр арбоблари уюшмасининг 30 йиллик туғи-ни олдидан Республикамиз театр арбоблари ўртасида ўтказилган «1996-1997 йил мавсумида энг яхши аёл ва эркак роллари иж-роси учун» ўтказилган кўрик-фестивали натижасига етди.

Икки ой давом этган ушбу кў-рикда республика, вилоят театр ва театр-студияларининг актёрлари иштирок этдилар. Қўни, кеча Али-шер Навоий номидан Ўзбек дав-лат академик катта театрида фес-тиваль голибларини тақдирлаш ма-росими бўлиб ўтди.

Шу муносабат билан бу ерга рес-публика ва вилоят театрларининг ак-тёрлари, драматург ва режиссерлар, театршуноҳ олимлар, театр мухли-слари таъриф бурдилад. Ўзбекис-тон театр арбоблари уюшмасининг раиси Б. Қориева танлов голибла-рини ёзлов қилди. Ҳаётат аъзола-рининг қарорига мувофиқ фестивал-давомида намойиш этилган 30 дан-ортиқ спектаклларда турли образ-лар яратгани 47 актёр-иқилин энг-яхши аёл ва эркак роллари ижроси-учун» дипломи ва қимматбаҳо соға-фаси билан мукофотландилар.

Маъмура РҮЗИЕВА.



Мамлакат VI миллий чемпионати ҳам тарих саҳи-фаларидан ўрин олди. Биринчи марта чемпионлик ҳам, Кубок ҳам Тошкентда қолди.

Чемпионат арафасида айнан шундай таҳминни «Оқ-шом» орқали билдирган эдик. Аммо «Нефтичи», «Нав-бахор», «Дўстлик» сингари қучли жамоалар қайсидир тоғни «илиб» кетиши мумкин эди. Тошкентликлар ҳам бўш қелишмади. Чемпионат МХСКнинг, биллар сов-рин мусобақаси эса «Пахтакор»нинг галабаси билан якунланди.

МХСКнинг муваффақия-тига биринчи давра сўнги-даёқ шубҳа қилмагандик. Биронта ҳам очкони бой бермаган армиячилар пойтахтликларнинг ягона умидига айланганди. Хато қилмадик, янглишмадик. Мавсумни бир маромда ўт-казган МХСК футболчилари мuddатидан илгари голиби-лик нашидасини ҳаёда этиш-ди. Унга ҳисса қўшганлар армияси сарҳадсиз. Мураб-бийлар, футбольчилар, клуб раҳбарларининг улуши ҳақи-да ҳар қанча гапирса, ар-зийди.

Авалло Р.Мирсодиқов, Е.Валицкий, В.Ни меҳнати-га тасаннолар айтиш керак. Улар деярли тўрт жабҳада қучларни тўғри тақсимла-шиб, ишқибозлар умидини оқлашди. Чемпионат, Кубок, Куроли қучлар чемпионати ва мамлакат терма жамоа-си сафида иштирок этиш. Бу юкни қўнчилик жамоалар тортолмаслиги аниқ. Аммо МХСК барча синовлардан муваффақиятли ўтди.

Таркиб жиҳатидан МХСК унчалик ҳам номдор эмас-ди. «Нефтичи», «Пахтакор», «Навбахор» дагидек қарра-карра чемпионлар йўқ эди. Юлдузларсиз фикран, маз-мунан уйғун жамоа шакл-лантирилди.

Тажриба ва талант узвий ҳамоҳанглашди. Яхлит куч эса тоғга баробар бўлди.

Бугун чемпионатнинг бар-ча ўйинчиларини номма-ном санашга ҳақимиз: Н.Хасанов, А.Маърифалиев, М.Қурбонов, Ш.Раҳмонку-лов, Д.Ивангородский, А.Саюн, Б.Қамбаралиев, Б.Ашурматов, Ф.Давлетов, О.Усмонхўжаев, И.Буоров, А.Аҳмедов, Р.Аҳмедхонов, Ш.Мамажонов ва бошқалар. Уларнинг ҳар бири майдон-да бир жон, бир тан бўлиб қурашди. Зарур ҳолда за-ҳира, уринбосарлар (В.Со-лоҳ) таркибидоғи ёшларга таъинилди. Охир оқибат — шоҳсупанинг юқори поғона-си банд этилди. Осиё че-пионлари кубогини ҳақли равишда келгуси мавсумда МХСК ўйингоҳида кузата-миш. Унчага эса МДХ че-пионлари кубогини дағи-чиларга ишқибозлик қила-миш.

Пойтахтнинг энг номдор жамоаси (нафақат пойтахт-нинг) «Пахтакор» ҳам бу йил ниҳоят мухлисларини бир-мунча хушнуд этди. Чемпи-

ўрин «Пахтакор»га мос эмас...

Миржало Қосимовнинг жамоага қайтиши билан «Пахтакор» мухлислари қал-бида умид ўчқунлари уйғон-ди. Қосимовдек ўйинчи бил-лан чемпионликка эришиш ҳеч гапмас. Фақатгина унга ёрдам берадиган футболчи-лар бирлигини шаклланти-риш зарур. Азамат Абдураи-

қилади. Улар аксарият хол-ларда рақибларининг барча ўйинчиларини алдаб ўтишга қодирдилар, бунга амалда ҳам кўрсатишди, афсуски ана шу жиҳат бугунги футболга бироз ёт. Ҳамма ўйинчини доғда қолдириб юриш эмас, натижа керак. «Трактор» эса бунга қодир.

Ишонимизки қишқи таътилдан «тракторчи»лар

мураббийлари унумли фойдаланишди.

«Чилонзор» пойтахтнинг армонияга айланди. Энг ёр-қин жамоалардан бири сақлаб қолинмади. Жа-моадаги ўзгаришлар, ўйинчилари ушлаб қола билмаслик, командага меҳнати синган мураббий (Р.Инеев)дан воз кечиш қимматга тушди. Янги му-раббийларни маҳоратсиз деёлмаймиш. Аммо ўйин-чилар билан тил топишиш учун вақт керак. Шу маънода «Чилонзор»нинг хато-си бошқаларга ҳам са-боқ бўлди.

Умуман, чемпионат ўйинларининг савияси ош-ганлиги, учрашувлар ни-ҳоятда қизқарган ўтгани-гини қувон билан таъкид-лаш керак. Бунга «Чилон-зор»нинг МХСКга қарши ўтказган ҳар учрашуви, пойтахтдаги «Нефтичи», «Навбахор» иштирокидаги ўйинлар мисол бўла ола-ди. Мухлисларнинг ўз жа-моаларига нисбатан та-лабчанлиги ошди. Янги ис-теъдодлар кашф этилди. Мамлакатимиз терма ко-мандаси тарихида бирин-чи бор жаҳон чемпионати-нинг саралаш учрашува-рида қатнашди. Тошкент-га Осиёнинг етакчи жамоа-лари келишиб, мухлисла-римизга бетакорлар лаҳза-лар ҳаёда этишди. Тажри-ба тўпладик, ҳам ташкилий жиҳатдан, ҳам маҳорат бо-бида. Буларнинг барчаси умумий ютуғимиздир.

Келгуси мавсум ўйинла-ри бошланишига қарийб уч ой бор. VI чемпионат эндигона якунланган бўл-са-да, янги чемпионатни интиқлик билан кутаямиз. Бу—футбол халқимизнинг энг яхши кўрган спорт ту-ри эканлиги, у овуноғи-мизга айлангандан дало-латдир.

Комилжон ЖУМАЕВ.

ФУТБОЛ БЎЙИЧА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ VI МИЛЛИЙ ЧЕМПИОНАТИ ЯКУНЛИ ЖАДВАЛИ

	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1.МХСК	34	29	3	2	109-42	90
2.«НЕФТИЧИ» 34	26	3	5	2	105-42	81
3.«НАВБАХОР»	34	21	5	8	84-37	68
4.«ДЎСТЛИК»	34	19	5	10	87-56	62
5.«ПАХТАКОР»	34	18	7	9	65-36	61
6.«НАСАФ»	34	15	8	11	68-57	53
7.«БУХОРО»	34	16	5	13	57-55	53
8.«СЎҒДИЁНА»	34	15	7	12	51-46	52
9.«ЗАРАФШОН»	34	13	5	16	56-61	44
10.«ХОРАЗМ»	34	13	3	18	58-77	42
11.«СУРХОН»	34	11	7	16	39-60	40
12.«АНДИЖОН»	34	11	6	17	54-62	39
13.«ТРАКТОР»	34	10	8	16	52-65	38
14.«КОСОНСОЙ»	34	11	3	20	40-72	36
15.«АФРОСИЁБ»	34	8	8	18	35-73	32
16.«ЧИЛОНЗОР»	34	8	6	20	51-70	30
17.«ЯНГИЕР»	34	7	7	20	47-72	28
18.«АТЛАСЧИ»	34	6	2	26	37-112	20

ФАХРИЙЛАР ДОНА СЎРГАНДА

Жаҳон чемпионлиги учун рас-мий мусобақалар ўтказилган-га қадар (1886 йил) ўз му-ваффақиятлари билан норас-мий жаҳон чемпионлиги номига мушарраф этилганлар сафи-да номини шахматчи, мате-матика профессори Адольф Андерсен алоҳида ўрин тут-ди. Иккинчи расмий чемпион Эммануил Ласкер ҳам герма-ниялик.

Жаҳон биринчиликлари тарихи-да ўзига хос мавқега эга бўлган бу мамлакат мутасаддилари мана бир неча йилдирки, фахрийлар ўр-тасида ҳам шу юксак унвон соҳиб-ларини аниқлашдек хайрли ишни давом эттириб келмоқдалар. Яқин-гинада ниҳоясига етган бу йилги жаҳон фахрийлар чемпионатида қўпгина мамлакатлардан 226 ва-кил қатнашиб, улар сафида ўз вақ-тида жаҳонга ном таратган грос-смейстер ва усталар талайгина бўлди.

Яқинда ўзининг 75 ёшлигини ни-шонлаган вакилимиз, таниқли спор-т устаси Георгий Борисенко 11 имкониятдан 8 очко жамғариб, би-ринчи ўйилкдан ўрин эгаллар экан, қўпгина донгдор рақибларни ор-да қолдиришга муяссар бўлди. Бир-вақтлар ҳатто беш қарра тождор-ликка қўтаришган Михаил Ботани-ник, Нона Гаприндашвилиларга ёр-дамлашган, уларнинг ижодий йў-лидан баҳраманд бўлган Георгий Борисенко хали ҳам жан-говар сафда эканлигини намойиш этди.

Шахмат

Бу йилдан бошлаб аёллар ўрта-сида ҳам фахрийлар жаҳон бирин-чилиги урф бўлди. Вакилимиз — Ўз-бекистон экс-чемпиони, спорт ус-таси Лидия Малинчева 11 имко-ниятдан 6,5 очко жамғариб, 30 иш-тирокчи орасида фахрий бешинчи ўринни эгаллаб қайтди.

УЧ ЮЗДАН УЧИНЧИ

Германиянинг яна бир чоғроқ ку-рорт шаҳарчасида ўтказилган ул-кан шахмат фестивалида дунёнинг қўпгина мамлакатларидан 300 дан зиёд қучли ўйинчилар қатнашди. Швейцарча усулда ўтказилган бу мусобақада Ўзбекистон чемпиони, тошкентлик ёш гроссмейстер Рус-там Қосимжонов тўққиз имконият-дан 7 очко жамғариб, учинчи сов-рин соҳиби бўлди. Иштирокчилар-нинг ўттиздан зиёди таниқли грос-смейстерлар эканини назарда ту-тилса, бу жуда катта муваффақият-дир.

ПОЙТАХТ
БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

Ўн кун давом этган қизгин баҳс-лар натижасига қўра, юзга яқин шахматчи орасидан ўн нафари Тош-кент чемпионатидаги йўлланма олди. Мусобақалар республика шахмат клубида ўтказилди.

Мамажон МУҲИДДИНОВ.

Бош муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ

Маъмура НАБИЕВА.

ТИЖОРAT ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ИШГА МАРҲАМАТ!

«Амир Темура» хиссасдорлик жамияти (4-такси саройи)
«Нексия», «Доган» автомашиналари такси хайдовчиларини, шунингдек, авточилангар — кузовчиларни ишга

ТАКЛИФ ҚИПАДИ

Манзилимиз: Феруза — 2 даҳаси,
тел: 63-38-77, 63-38-80.

КУЙЛА-АЙМИЗ!

Хурматли Эркин Одилович УМАРОВ!
Муборак 60 ёшингиз билан кутлаймиз. Бугун содиқ дўст-ёрларингиз, оқибатли ҳамкасбларингиз, садақотли шоғирдларингиз Сизга ҳурмат-эҳтиром билан билдираётган тилаклар рўёбга чиқсин. Умрингиз узок бўлсин, ҳар бир кунингиз шоду хуррамликда ўтсин деб,

шириндан шакар набираларингиз
Диёрахон ва Дилдорахонларнинг
боболари ОЗОДБЕК.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИСИ ВА КОРХОНА, ТАШКИЛОТ, МУАССАСАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент почтаси» давлат ишлаб чиқариш корхонаси 1997 йил 20 ноябрдан бошлаб очик турдаги «Тошкент почта-ти» акционерлик жамиятига айлантирилди.

«Тошкент почта-ти» АЖнинг манзили:
700000, Тошкент шаҳри, Абдулла Тўқай кўчаси, 7-уй.

САПОМАТИК МАРКАЗИ СИЗГА ҚУЙИДАГИ КАСАЛЛИКЛАРГА ТАШХИС ҚУЙИШДА ВА ДАВОЛАШДА ЁРДАМ БЕРАДИ.

1. Остеохондроз, радикулит, люмбаго-шалгия.
 2. Мушак бўғим ва умуртқа касалликлари.
 3. Невралгия ва юздаги оғриқлар.
 4. Эпилепсия (тутқаноқ).
 5. Юрак ва қон-томир касалликлари.
 6. Энурез.
- Манзил: Махтумқули кўчаси, 2.
Мўлжал: метронинг «Беруний» бекати,
«ОРЗУ» кўн-галантерея хиссасдорлик жамияти ёнидаги 3 қаватли бино.
Тел: 46-35-93, 46-94-90.

Шайхонтоҳур туманидаги «ЎЗБЕКИСТОН — ИВЕР-СОН ЛТД» шўъба корхонаси

ТУГАТИЛАДИ

Эътирозлар эълон чиққан кундан бошлаб 133-35-61 телефони орқали бир ой мобайнида қабул қилинади.

Чорсу, Бош универсал магазини худудидаги 12 қаватли уйнинг 7-қаватидаги уч хонали квартира, хона гарнитури, сервант, сейф, шифоньер зудлик билан

СОТИЛАДИ

Тел: 45-38-88.

«Москвич — 412»

СОТИЛАДИ

Тел: 125-18-84.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд кунлари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан кутловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаш эълонларни ўз саҳифаларида ёритади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар кунни соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон: 133-28-95,
132-11-39

Факс: (3712) 133-29-09.

МАНЗИЛИМИЗ: МАТЕБУТЧИЛАР
КЎЧАСИ,
32-УЙ, 2-ҚАВАТ,
204-ХОНА.

ДУШАНБА, 15

ТЕЛЕТОМОНИЛАР
ДИҚҚАТИГА!

Профилатика муносабати билан 15 декабрь кун ҲТБ I кўрсатувлари соат 6.30 дан 14.05 гача ҲТБ III канал орқали намойиш этилади.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ўз аризасига биноан».

Мультифилм.
18.20 «Олам ва одам».
18.40 «Аср муаммоси».

19.05 «Менда фикр бор». Тadbир-корлар телевизион клуби.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.10, 00.05 — Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.

20.30 «Ахборот».
21.00 «Дехонга мадад, ҳосилга барака». 1-қисм. Иланишлар.
21.25 «Қўшиқ билан кўраман оламин».

21.55 «Демократия сабоқлари».
22.15 Волейбол бўйича эркаклар ўртасида жаҳон чемпионатининг саралаш учрашувлари. Ўзбекистон — Австралия.

22.45 А. Навоий. «Искандар». Аб-рор Ҳидоятлов номидagi Ўзбек Давлат драма театрининг спек-такли.
00.10 «Ахборот».

00.35 — 00.40 Ватан тимсоллари.
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.

18.15, 19.25, 19.50, 20.25 — Эълонлар.
18.20 «Ерилоту». Мультифилм.
18.35 «Табият дунёси».

19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Турнизи ҳақида».
20.20 «Муслиқ йўлка».

20.30 «Ахборот».
20.55 Оханглар ва Эълонлар.
21.10 «Киноингоҳ».

22.10 «Санта-Барбара». Телеви-зон бадий фильм.
22.55 «Спорт кўчаси».
23.45 — 23.50 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тон-ги дам олиш дастури.
8.00 — 8.30 «Хафтанома».

8.30 «Афгон рубоби охангари». Фильм-концерт.
8.55 «Ўзлик». Бадий-публицистик кўрсатув.

9.15 Болалар учун. «Омад юлдузи».
9.45 «Сотлом авлод учун».
10.00, 14.00 — Янгиликлар.

10.05 «Жаҳон киноси юлдузлари».
10.25 Кино янгиликлари.
10.40 «Ганг», суваринг-лейканди. Бадий фильм 1 — 2-сериялар.

13.20 «Ёзуғи ва замон».
13.40 — 14.00 Уттерерадиокмпа-нияс камер оркестрининг кон-церти.

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Каскадёрлар. Моҳирлар ва эҷиллар оламида». Серил.

Россия жамоат телевидениеси.
18.20 — 21.35

21.35 «Кругозор». Тележурнал.
Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.45

22.45 Эълонлар.
22.50 «Фирибгарлар найранги». Бадий фильм. 1-серия (АҚШ).
23.40 — 24.00 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 20.50 — Эълонлар.
19.05 «Умид».

19.35 «Умр баҳори».
19.50 «Авторыд».
20.00 «Жаҳон».

20.20 «Спорт-тайм».
20.55 «Бошқача ҳаёт». Бадий фильм.
22.20 «Ғазалик ва мангулик».

22.40 «Ракурс».
23.10 — 23.20 «Хайрли тун!»

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Мухаббатим куйлайман». Муслиқ дастур.

9.05 «Ўзбектедфильм» намойиш этади: «Шайхонтоҳур».
9.25 «Спортивиз фидойилари».
9.40 «Нурони». Тележурнал.

10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Юнинг».

20.40 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
21.15 «Тиббиёт сизлар учун».
21.50 «Телефакт».

22.00 «Долзарб репортаж».
22.20 Эркаклар ўртасида волей-бол бўйича жаҳон чемпионати саралаш учрашувлари ақунла-рига.

22.40 «ТВ 4 да немис тўлкини».
23.05 «Дурдаршан».
23.35 — 23.45 «Хайрли тун!»

барака». 2-қисм. Умид учкунлари сўнмасин.
21.20 «Дилрабо дерлар сени». Муслиқ дастур.
22.05 Телетанлов. «Ўзлигинг намоен қил». Экранда — Бухоро вилояти.
22.50 «Тахлил». Публицистик кўрсатув.
23.10 «Саҳна ҳаёти».

23.50 «Ахборот».
00.15 — 00.20 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.

18.20 «Ерилоту». Мультифилм.
18.35 «Дойче Велле» тақдим эта-ди...».

18.50 «Нафис мажлислар».
19.05 «Сиздан мактуб олди».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).

19.55 «АКС».
20.15 «Услуб».
20.30 «Ахборот».

21.00 «Жаҳон хотираси».
21.20 Оханглар ва Эълонлар.
21.45 «Киноингоҳ».

23.15 Кундалик.
23.25 «ТВ-8. Диско».
23.45 — 23.50 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Каскадёрлар. Моҳирлар ва эҷиллар оламида». Серил.

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00

18.20 — 21.35

21.35 Эълонлар.
21.40 «Хуусийлаштириш: қадам-бақаддам».

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.55 — Эълонлар.
19.05 «Нафосат гулшани».

19.40 «Дунё ва болалар».
20.00 «Спортлото».
20.10 «Хўқў ва бурч».

20.30 «24-25 қайтмайди». Бадий фильм.
22.00 «Автосалтанат».

22.10 «Раксплар қанотида».
22.40 «Азизим».

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.30

22.30 Эълонлар.
22.35 «Фирибгарлар найранги». Бадий фильм. 2-серия.
23.25 — 23.45 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мультикарусель».

19.05, 21.45 — Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телеви-зион бадий фильм.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун».

20.10 «Унинг».
20.40 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
21.15 «Тиббиёт сизлар учун».

21.50 «Телефакт».
22.00 «Долзарб репортаж».
22.20 Эркаклар ўртасида волей-бол бўйича жаҳон чемпионати саралаш учрашувлари ақунла-рига.

22.40 «ТВ 4 да немис тўлкини».
23.05 «Дурдаршан».
23.35 — 23.45 «Хайрли тун!»

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.30

22.30 Эълонлар.
22.35 «Фирибгарлар найранги». Бадий фильм. 2-серия.
23.25 — 23.45 «Ахборот» (рус тилида).

20.10 «Жаҳон хотираси».
20.30 «Ахборот».

21.00 «Жаҳон хотираси».
21.20 «Жаҳон хотираси».

21.45 «Киноингоҳ».

22.15 «Жаҳон хотираси».

22.45 «Жаҳон хотираси».

23.15 «Жаҳон хотираси».

23.45 «Жаҳон хотираси».

00.15 «Жаҳон хотираси».

00.45 «Жаҳон хотираси».

01.15 «Жаҳон хотираси».

01.45 «Жаҳон хотираси».

02.15 «Жаҳон хотираси».

02.45 «Жаҳон хотираси».

03.15 «Жаҳон хотираси».

03.45 «Жаҳон хотираси».

04.15 «Жаҳон хотираси».

04.45 «Жаҳон хотираси».

19.10 «Бизнинг авлод».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Хонадон».

20.15 «Муслиқ йўлка».
20.30 «Ахборот».

21.00 «Қатрада қуёш».
21.20 Оханглар ва Эълонлар.
21.40 «Киноингоҳ».

23.10 Кундалик.
23.20 «Санта-Барбара». Телеви-зон бадий фильм.
00.05 — 00.10 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Каскадёрлар. Моҳирлар ва эҷиллар оламида». Серил.

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00

18.20 — 21.35

21.35 «Шоҳсула сари йўл». Спорт дастури.

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.45

22.45 Эълонлар.
22.50 «Инглизча қотиллик». Бадий фильм. 1-серия.
00.05 — 00.25 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультикарусель».

19.00, 21.55 — Эълонлар.
19.05 «Нафосат гулшани».

19.40 «Дунё ва болалар».
20.00 «Спортлото».

20.10 «Хўқў ва бурч».

20.30 «24-25 қайтмайди». Бадий фильм.
22.00 «Автосалтанат».

22.10 «Раксплар қанотида».

22.40 «Азизим».

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.30

22.30 Эълонлар.
22.35 «Фирибгарлар найранги». Бадий фильм. 2-серия.
23.25 — 23.45 «Ахборот» (рус тилида).

20.10 «Жаҳон хотираси».

20.30 «Ахборот».

21.00 «Жаҳон хотираси».

21.45 «Киноингоҳ».

22.15 «Жаҳон хотираси».

22.45 «Жаҳон хотираси».

23.15 «Жаҳон хотираси».

23.45 «Жаҳон хотираси».

00.15 «Жаҳон хотираси».

00.45 «Жаҳон хотираси».

01.15 «Жаҳон хотираси».

01.45 «Жаҳон хотираси».

02.15 «Жаҳон хотираси».

02.45 «Жаҳон хотираси».

03.15 «Жаҳон хотираси».

03.45 «Жаҳон хотираси».

04.15 «Жаҳон хотираси».

04.45 «Жаҳон хотираси».

05.15 «Жаҳон хотираси».

05.45 «Жаҳон хотираси».

06.15 «Жаҳон хотираси».

06.45 «Жаҳон хотираси».

07.15 «Жаҳон хотираси».

07.45 «Жаҳон хотираси».

Россия жамоат телевидениеси.
7.30 — 9.00

18.20 — 21.35

21.35 «Матсалу кўриқхонаси». Те-лефильм.

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.30

22.30 Эълонлар.
22.35 «Инглизча қотиллик». Бадий фильм. 2-серия.
23.50 — 00.10 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультикарусель».

19.00, 21.55 — Эълонлар.
19.05 «Нафосат гулшани».

19.40 «Дунё ва болалар».
20.00 «Спортлото».

20.10 «Хўқў ва бурч».

20.30 «24-25 қайтмайди». Бадий фильм.
22.00 «Автосалтанат».

22.10 «Раксплар қанотида».

22.40 «Азизим».

Россия давлат телевидениеси.
22.00 — 22.30

22.30 Эълонлар.
22.35 «Фирибгарлар найранги». Бадий фильм. 2-серия.
23.25 — 23.45 «Ахборот» (рус тилида).

20.10 «Жаҳон хотираси».

20.30 «Ахборот».

21.00 «Жаҳон хотираси».

21.45 «Киноингоҳ».